

Broj: 03-1-28-1-28/11-2024

Upravno vijeće Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona na sjednici održanoj 22.02.2024. donosi:

IZVJEŠĆE O RADU

Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2023.

Uvod

Izvješće o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK (u daljnjem tekstu: Služba) za 2023. rađeno je u skladu s člankom 12. i 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba FBiH i članku 8. Statuta Službe.

Izvješće je namijenjeno članovima Upravnoga vijeća Službe koji ga razmatraju i usvajaju, a nakon usvajanja i Federalnom zavodu za zapošljavanje. S osnovnim sadržajem izvješća upoznat će se Županijska vlada odnosno odgovarajuća ministarstva. To se odnosi i na sva općinska vijeća gdje djeluju podružnice Službe.

Podaci, rezultati i presjek stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja poslužit će i drugim tijelima i institucijama koje, izravno ili neizravno, utječu i zatim prate pojave i tendencije u tome području.

Pri izradi izvješća korišteni su: vlastiti podaci Središnjega ureda Službe i njezinih podružnica prema općinama, podaci odjela gospodarstva općinskih vijeća, podaci Porezne uprave Federacije BiH, zvanični statistički podaci te podaci tijela i službi koje egzistiraju na tome području.

U izvješću je aktivnost Službe prezentirana po osnovnim ustanovljenim funkcijama.

Opće napomene

Služba je registrirana kod nadležnoga suda kao javna ustanova, čiji su poslovi od posebnoga društvenog interesa. Ti su poslovi utvrđeni Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Odlukom o osnivanju Službe te Statutom Službe.

Njihov se sadržaj osobito odnosi na: vođenje evidencije na području zaposlenosti i zapošljavanja, informiranje nezaposlenih i drugih osoba o mogućnosti zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, rješavanje prava na temelju nezaposlenosti, posredovanje u zapošljavanju u inozemstvu i zapošljavanje stranaca, provođenje međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma u području zapošljavanja, organiziranje profesionalnoga usmjeravanja i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba, praćenje demografskih kretanja na tome području, donošenje programa i planova za ostvarivanje utvrđene politike zapošljavanja, suradnju s obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa s kadrovskim potrebama poslodavaca.

Donošenjem Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba došlo je do preustroja ranijih službi zapošljavanja u Federaciji BiH pa su formirane županijske službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje.

Služba u našoj Županiji formalno je utemeljena donošenjem Odluke o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije, broj: 02-01-VI-036/02 od 28. 3. 2002. („Službene novine HNŽ/HNK” broj 2/02), ali je iz više razloga praktično počela s radom 1. 7. 2003.

Služba djeluje na području sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac, gdje ima svoje organizacijske dijelove - podružnice te na području grada Mostara kroz dva odjeljenja.

Statistički pokazatelji stanja i promjena u evidentiranoj nezaposlenosti

Stanje u evidenciji nezaposlenih osoba

Kretanje broja nezaposlenih osoba u zadnjih deset godina u HNŽ-u (2014. - 2023.) vidljiv je iz sljedeće tablice:

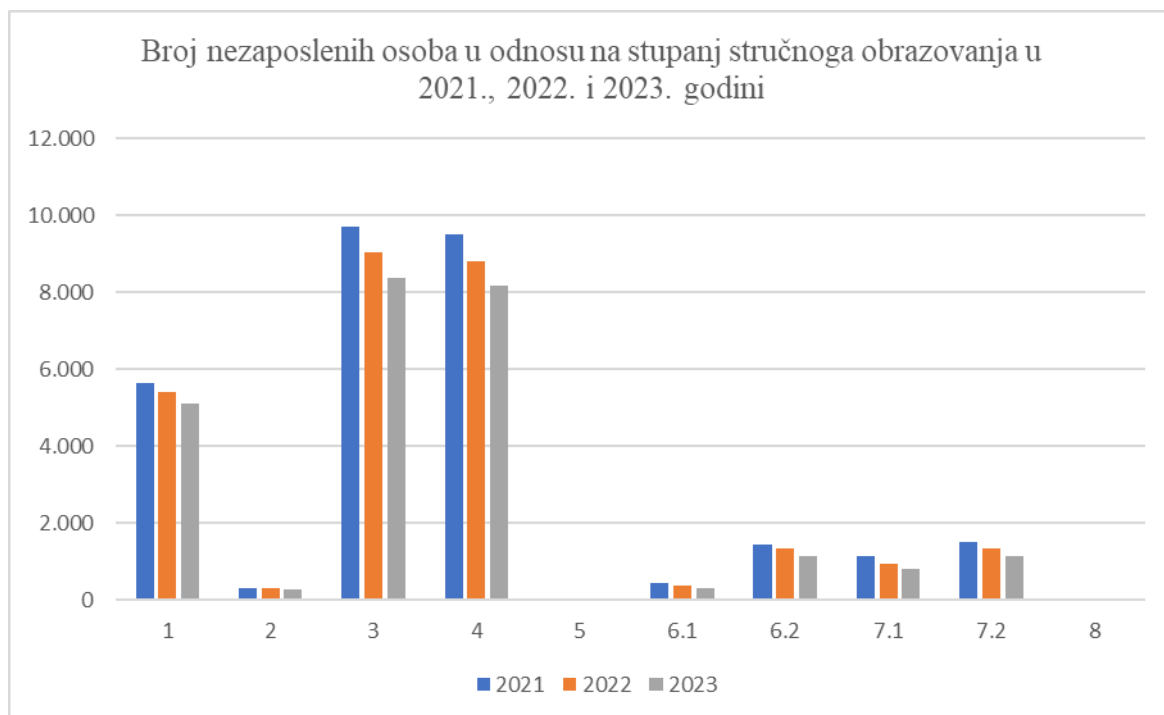
PODRUŽNICA	BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA PO GODINAMA (stanje na dan 31. 12. navedenih godina)									
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
FEDERACIJA BiH	392.265	389.865	372.207	349.699	329.907	307.864	323.244	299.717	284.842	271.904
UKUPNO HNŽ-HNK	33.818	34.453	33.327	32.183	30.703	29.755	31.807	29.811	27.588	25.401
ČAPLJINA	3.359	3.487	3.376	3.283	3.006	2.911	3.169	3.046	2.864	2.644
ČITLUK	2.513	2.682	2.700	2.708	2.663	2.598	3.185	2.991	2.592	2.278
JABLANICA	2.358	2.367	2.293	2.132	2.118	1.985	2.120	1.949	1.796	1.668
KONJIC	4.170	4.088	4.128	3.973	3.842	3.709	3.824	3.599	3.240	3.132
MOSTAR	16.876	17.232	16.325	15.680	14.926	14.535	15.378	14.190	13.261	12.046
NEUM	390	429	403	376	356	339	358	362	366	325
PROZOR-RAMA	1.990	1.981	1.980	1.946	1.861	1.794	1.813	1.832	1.786	1.719
RAVNO	35	37	38	40	39	37	38	40	39	36
STOLAC	2.127	2.150	2.084	2.045	1.892	1.847	1.922	1.802	1.644	1.553

Na dan 31. prosinca 2023. u evidenciji nezaposlenih osoba nalazilo se 25.401 osoba. U odnosu na kraj 2022., kada se na evidenciji nalazilo 27.588 nezaposlenih osoba, smanjen je broj za 2.187 osoba ili za 7,9 %.

Struktura nezaposlenih osoba prema stupnjevima stručnoga obrazovanja na dan 31. 12. 2023. je sljedeća:

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	2.644	1.450	445	37	978	851	8	46	91	55	132	1
ČITLUK	2.278	1.296	156	0	917	836	1	30	96	45	197	0
JABLANICA	1.668	992	410	27	568	516	1	14	45	62	25	0
KONJIC	3.132	1.772	1.135	12	942	747	1	21	161	58	55	0
MOSTAR	12.046	6.589	2.198	182	3.508	4.206	9	175	645	522	597	4
NEUM	325	160	34	1	126	112	2	1	19	5	25	0
PROZOR-RAMA	1.719	868	464	10	703	424	1	11	46	14	46	0
RAVNO	36	17	5	0	11	13	0	1	2	2	2	0
STOLAC	1.553	808	265	10	617	475	4	14	53	41	73	1
UKUPNO	25.401	13.952	5.112	279	8.370	8.180	27	313	1.158	804	1.152	6

U sljedećem prikazu vidljive su promjene u broju nezaposlenih osoba u odnosu na stupanj stručnoga obrazovanja u 2021., 2022. i 2023.

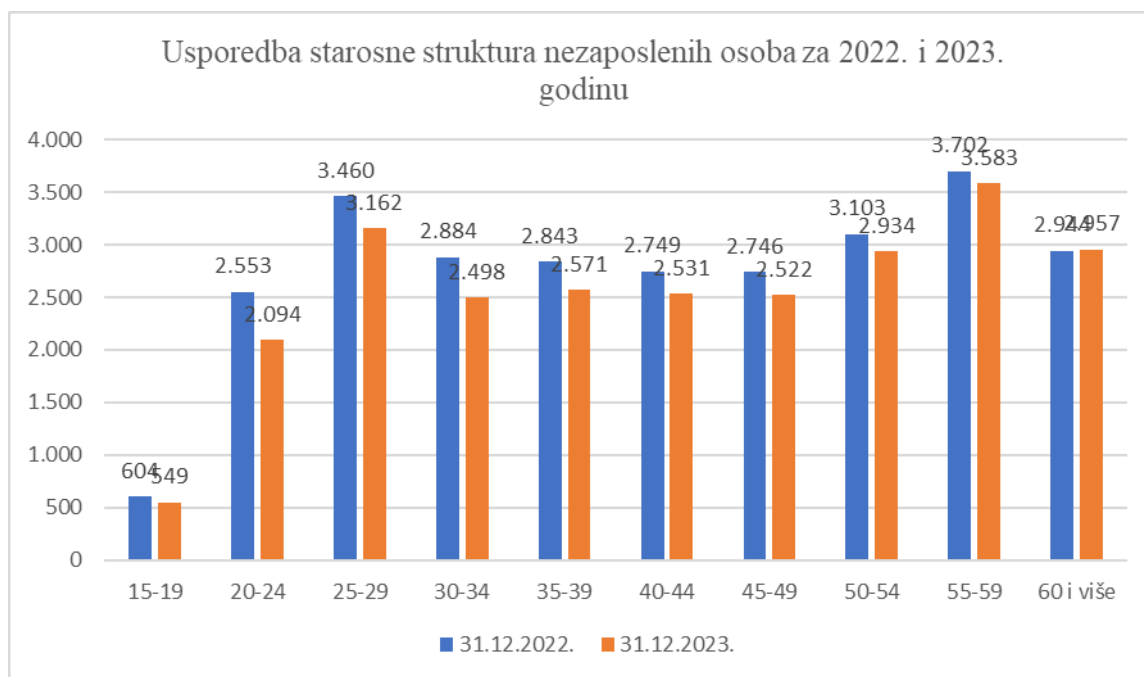
Najbrojnija zanimanja u pojedinim stupnjevima obrazovanja su:

STUPANJ 1 i 2 radnici za jednostavne poslove 5.113, pomoćnik u kuhinji 50, daktilograf 32, radnici u tekstilnoj proizvodnji 27, krojač 19, pomoćni cvjećar 17, moler 12, pomoćni zidar 7 itd.

STUPANJ 3 i 5 prodavač 1.459, frizer za žene 780, kuhar 694, bravar 601, automehaničar 540, konobar 485, kovinotokar 319, vozač teretnoga vozila 204 itd.

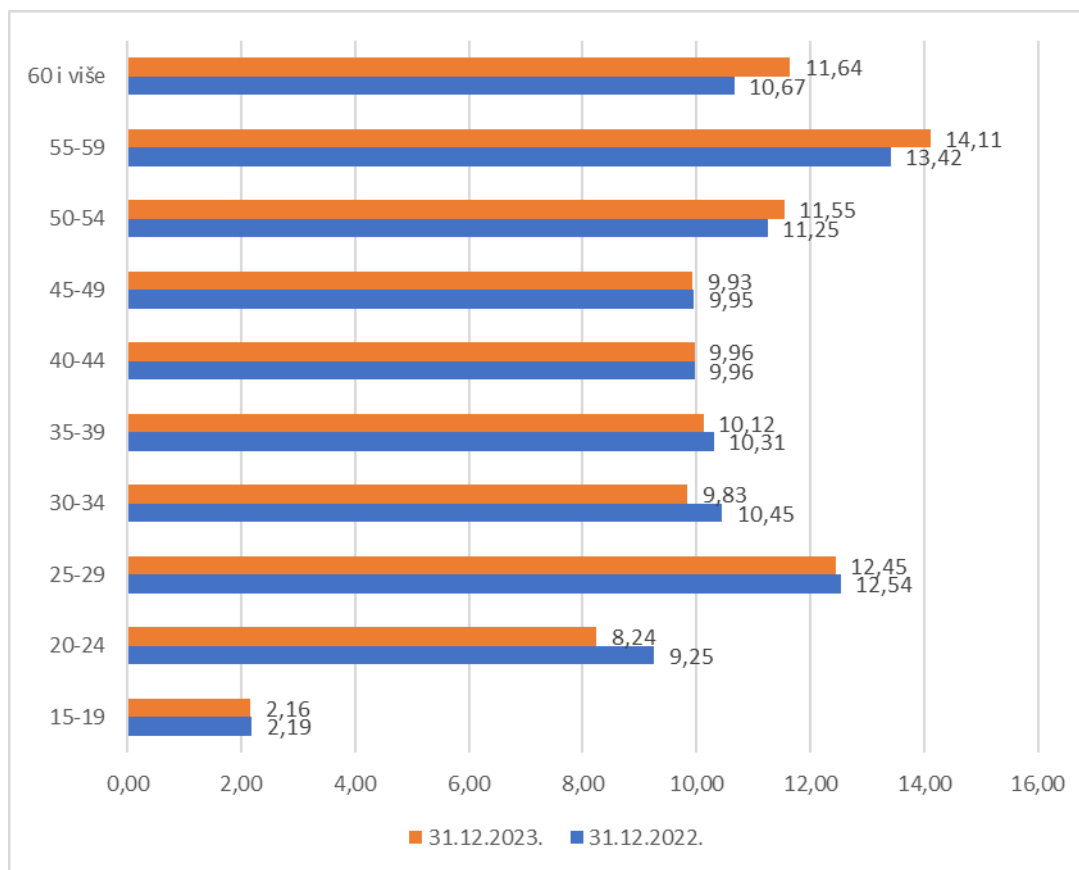
STUPANJ 4	ekonomski tehničar 1.400, maturant gimnazije 1.330, strojarski tehničar 646, turistički tehničar 462, elektrotehničar 429, medicinska sestra 411, poljoprivredni tehničar 331, tehničar cestovnoga prometa 264 itd.
STUPANJ 61 i 62	ekonomist 174, pravnik 128, učitelj predškolske djece 62, informatičar 60, kriminalist 58, fizioterapeut 44, građevinski inženjer 40, inženjer računarstva 31, socijalni radnik 27, razredni učitelj 25 itd.
STUPANJ 71, 72 i 8	pravnik 228, ekonomist 161, profesor engleskoga jezika 112, inženjer agronomije 92, pedagog 70, psiholog 64, profesor tjelesne i zdravstvene kulture 60, strojarski inženjer 59, socijalni radnik 54 itd.

Usporedba starosne struktura nezaposlenih osoba u evidenciji za 2022. i 2023. izgleda ovako:

U skoro svim dobnim kategorijama smanjio se broj nezaposlenih osoba. Iz prethodnog prikaza je vidljivo da se razlika u broju nezaposlenih osoba u dvije promatrane godine smanjuje s povećanjem starosne dobi, a u kategoriji 60 godina i više - broj nezaposlenih čak je veći za 13 osoba nego u 2022.

Ako podatke promatramo u udjelima (postotcima) zastupljenosti pojedinih starosnih skupina u odnosu na ukupan broj nezaposlenih osoba, situacija je sljedeća:

Nezaposlenih osoba u dobi do 30 godina je 22,81 %, a to je za 1,19 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Udio nezaposlenih u dobi od 30 do 40 godina iznosi 19,95 %, što je manje za 0,85 % u odnosu na 2022.

Kategorija preko 50 godina sudjeluje s 37,3 % u ukupnom broju nezaposlenih osoba, i radi se o povećanju od 1,8 %. Evidencija nezaposlenih osoba „stari“, i to dodatno usložnjava problem zadovoljavanja potreba na tržištu rada. Jedno od rješenja ovoga problema jest organiziranje provođenja obuka za tražene poslove u sustavu cjeloživotnoga obrazovanja i obrazovanja odraslih, za što je potrebna uređena zakonska regulativa i stabilan sustav obrazovanja ovoga tipa, što trenutno nije slučaj.

U sljedećoj tablici predstavljen je broj nezaposlenih osoba prema vremenu čekanja na zaposlenje:

UKUPNO	VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE									
	do 6 mjeseci	6 - 9 mjeseci	9 - 12 mjeseci	12 - 18 mjeseci	18 - 24 mjeseci	2 - 3 godine	3 - 5 godina	5 - 7 godina	7 - 9 godina	preko 9 godina
2022. 27.588	4.547	1.209	994	1.692	1.199	2.635	3.608	2.245	1.498	7.961

2023.	4.135	1.187	913	1.906	1.128	1.738	3.292	2.116	1.460	7.526
25.401										

Broj nezaposlenih osoba koje traže prvo zaposlenje bio je 7.292 ili 28.7 %, od ukupnoga broja registriranih nezaposlenih osoba. U odnosu na kraj 2022., njihov broj je manji za 916 osoba. Broj žena koje prvi put traže zaposlenje je 4.258 ili 16,76% od ukupnoga broja nezaposlenih osoba.

Prema radnom stažu, broj nezaposlenih osoba je sljedeći:

UKUPNO	RADNI STAŽ								
	do 1 godine	1 - 5 godina	5 - 10 godina	10 - 15 godina	15 - 20 godina	20 - 25 godina	25 - 30 godina	30 - 35 godina	preko 35 godina
18.109	4.550	6.071	3.346	1.938	1.079	620	346	121	38

Iz pregleda je vidljivo da na evidenciji ima 2.204 nezaposlene osobe koje imaju više od 15 godina radnoga staža, a to predstavlja 8,68 % ukupnoga broja nezaposlenih osoba na evidenciji.

Prema narodnosti, nezaposlene osobe su se izjasnile kako slijedi:

UKUPNO	NARODNOST									
	BOŠNJAK	HRVAT	SRBIN	SLOVENAC	ALBANAC	CRNOGORAC	MAKEDONAC	ŽIDOV	ROM	OSTALI
25.401	13.314	10.937	607	3	83	4	1	1	218	233

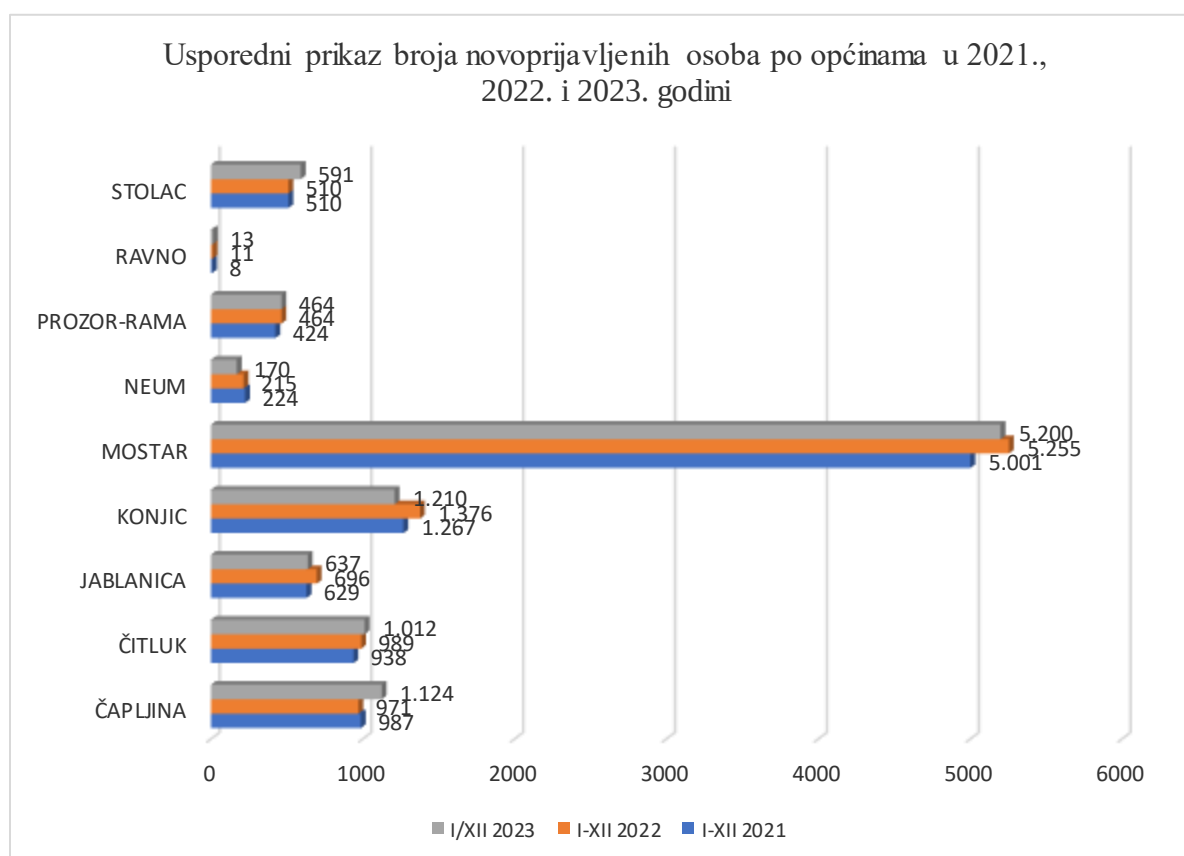
U evidenciji se nalazi ukupno 3.298 razvojačenih branitelja kao i 697 članova obitelji poginulih i nestalih branitelja. U ukupnome broju nezaposlenih osoba koncem prosinca nalazi se: 304 ratna vojna invalida, 167 osoba s faktorom otežane zapošljivosti i 360 ostalih invalida.

Prijavljivanje u evidenciju

Tijekom 2023. u evidenciju nezaposlenih osoba u podružnicama Službe prijavilo se ukupno 10.421 osoba. U odnosu na proteklu godinu to je manje za 66 osoba ili 0,63 %.

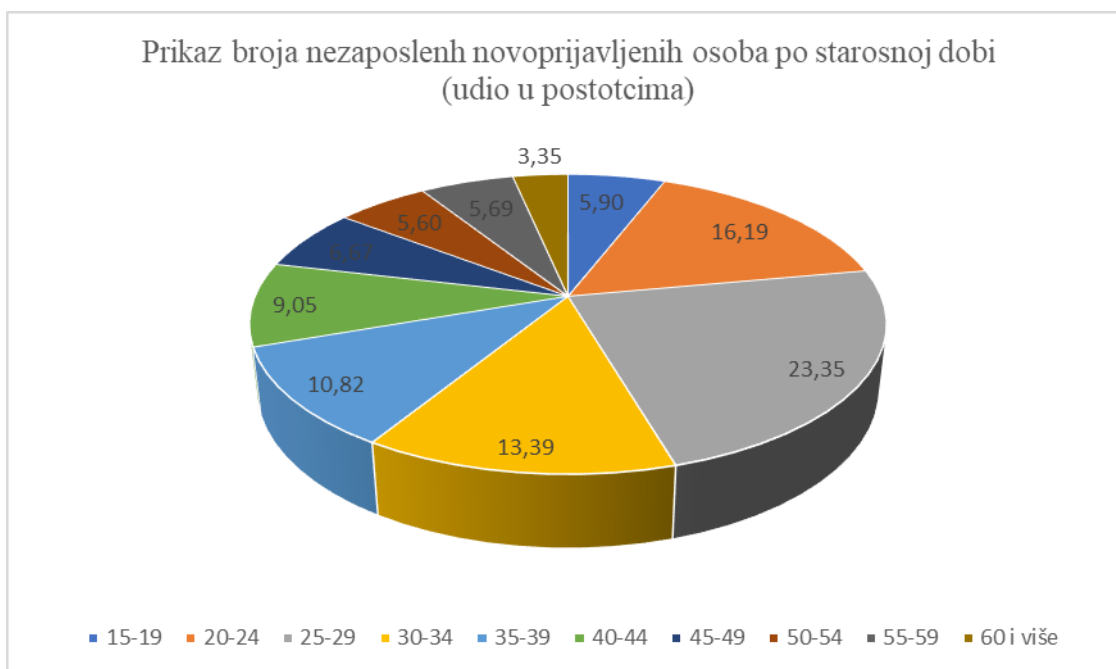
Struktura novoprijavljenih nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	1.124	607	111	6	317	419	3	20	86	32	129	1
ČITLUK	1.012	632	36	1	298	334	1	12	74	37	219	0
JABLANICA	637	295	80	3	232	218	1	7	31	46	19	0
KONJIC	1.210	600	207	2	327	378	0	12	168	48	68	0
MOSTAR	5.200	2.773	433	33	1.121	1.939	3	72	583	330	684	2
NEUM	170	86	10	0	53	51	1	0	13	3	39	0
PROZOR-RAMA	464	195	84	1	163	125	0	7	35	8	41	0
RAVNO	13	3	0	0	4	6	0	0	1	2	0	0
STOLAC	591	345	31	0	152	212	1	2	58	39	95	1
UKUPNO	10.421	5.536	992	46	2.667	3.682	10	132	1.049	545	1.294	4

Od ukupnoga broja novoprijavljenih osoba, žene čine 5.536 ili 53,1 %.

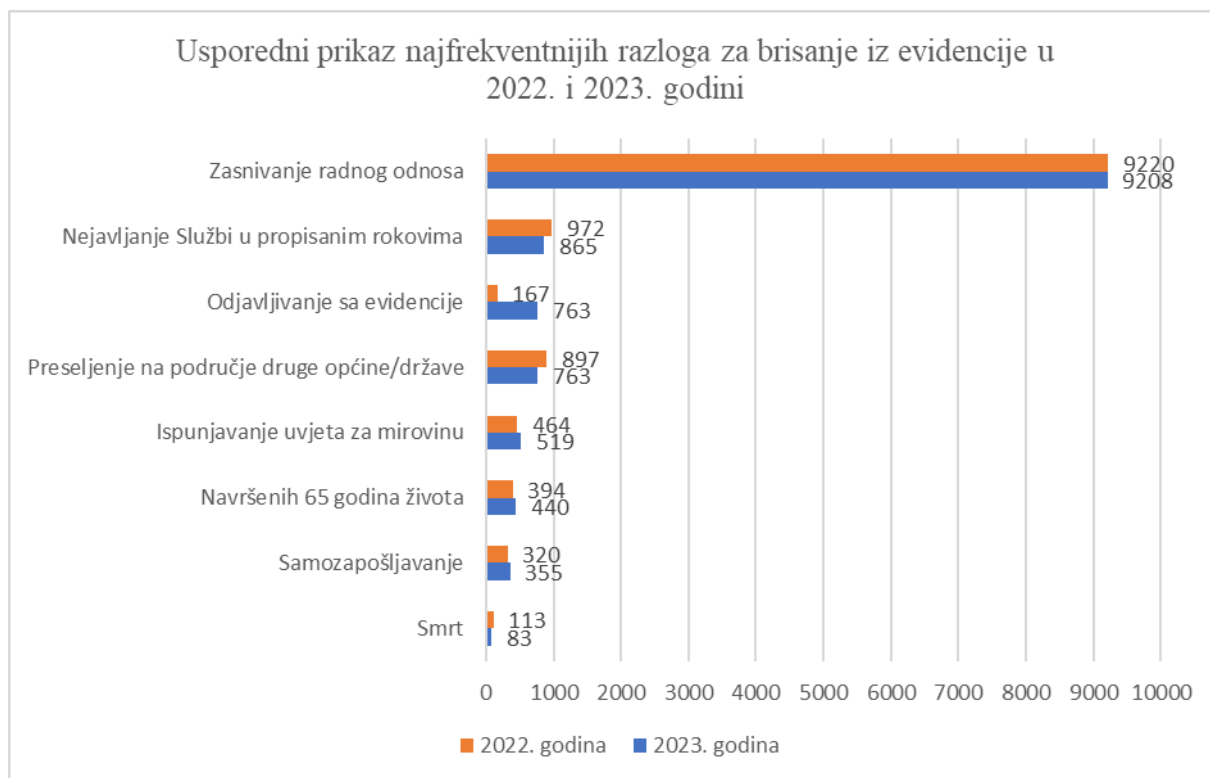
Ako pogledamo starosnu dob novoprijavljenih osoba, najviše njih (23,34 %) spada u kategoriju od 25 do 29 godina.

Po temeljima prijave u evidenciju, najzastupljenije kategorije su: prijava zbog prestanka radnoga odnosa – 75,8 % (za 3,49 % više u odnosu na 2022.) i završetak školovanja – 10,92 % (za 0,75 % manje u odnosu na 2022.) Od svih prestanaka radnih odnosa, njih 41,95 % odnosi se na istek vremena rada po ugovoru. Na kraju 2022. taj je postotak iznosio 42,26 %. Drugi najčešći razlog prekida radnoga odnosa je tehnološki ili ekonomsko-organizacijski višak, na koji se odnosi 31,13 % svih prekida radnoga odnosa u promatranom razdoblju (u 2022. taj je udio iznosio 30,66 %), a na trećem mjestu su sporazumni prekidi radnoga odnosa s udjelom od 15,51 % (smanjenje od 0,25 % u odnosu na prethodnu godinu).

Brisanje iz evidencije

Iz evidencije je, prema različitim temeljima, brisano 12.608. nezaposlenih osoba, tj. 113 ili za 0,9 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Od toga broja, 73,06 % odnosi se na kategoriju onih osoba koje su brisane zbog zaposlenja. U 2022. taj udio je iznosio 72,56 %, a u 2021. 73,10 %. Od ukupnoga broja osoba koje su izgubile status nezaposlene osobe, njih 5.173 su žene ili 56,18 %.

Struktura brisanih osoba iz evidencije prema stupnju stručnoga obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	1.344	765	128	15	357	479	3	26	107	43	186	0
ČITLUK	1.323	792	61	2	409	434	1	19	102	53	242	0
JABLANICA	765	349	95	7	275	244	4	9	53	57	21	0
KONJIC	1.312	680	224	3	393	394	0	11	169	56	62	0
MOSTAR	6.423	3.407	594	43	1.442	2.320	9	102	677	408	828	0
NEUM	211	97	16	0	66	66	1	1	17	4	40	0
PROZOR-RAMA	531	267	87	0	173	147	0	11	42	13	58	0
RAVNO	16	8	2	0	7	4	0	0	0	2	1	0
STOLAC	683	358	57	3	197	205	0	6	66	45	104	0
UKUPNO	12.608	6.723	1264	73	3.319	4.293	18	185	1.233	681	1.542	0

Zaposlenost, zapošljavanje i posredovanje u zapošljavanju

Zaposlenost

Prema procjeni Federalnoga zavoda za statistiku, od ukupnoga broja nazočnoga stanovništva prema starosti i općinama, na dan 30. 6. 2023. na području HNŽ-a bilo je 212.101 stanovnik (za 1.026 manje u odnosu na isto razdoblje 2022.). Do 14 godina bilo je 28.018, od 15 do 64 godine 143.984 te preko 65 godina 41.125 stanovnika.

Prikaz procjene broja stanovništva prema dobi u 2022. i 2023. - Podaci Federalnoga zavoda za statistiku

Opis	Datum procjene	Ukupno	Po godinama starosti		
			0-14	15-64	65 +
Federacija Bosne i Hercegovine	30. 6. 2022.	2.156.846	300.837	1.486.833	369.176
	30. 6. 2023.	2.150.054	292.573	1.475.596	381.885
Hercegovačko-neretvanska županija	30. 6. 2022.	213.127	28.018	143.984	41.125
	30. 6. 2023.	212.101	27.119	142.623	42.359

Prikaz procjene broja stanovništva prema dobi u 2023. po općinama u HNŽ-u - Podaci Federalnoga Zavoda za statistiku

OPIS	UKUPNO	PO GODINAMA STAROSTI		
		0 - 14	15 - 64	65 +
FEDERACIJA BIH	2.150.054	292.573	1.475.596	381.885
HERCEGOVAČKO- NERETVANSKA ŽUPANIJA	212.101	27.119	142.623	42.359
ČAPLJINA	24.178	2.875	16.324	4.979
ČITLUK	17.733	2.496	12.074	3.163

JABLANICA	9.380	1.182	6.332	1.866
KONJIC	22.936	2.713	15.454	4.769
MOSTAR	103.685	14.611	68.722	20.352
NEUM	4.342	311	2.919	1.112
PROZOR-RAMA	12.960	1.391	9.321	2.248
RAVNO	3.218	131	2.042	1.045
STOLAC	13.669	1.409	9.435	2.825

Prema prikupljenim podacima, na području koje pokriva Služba, krajem 2023. djeluje 7.925 pravnih subjekta koji ukupno zapošljavaju 57.251 radnika.

Krajem 2022. taj je broj iznosio 55.789 radnika, koji su radili u 7.762 pravnih subjekata. Dakle, radi se o povećanju broja zaposlenih osoba od 2,6 %. Podaci su dobiveni od Porezne uprave Federacije BiH.

Prikaz broja zaposlenih osoba u HNŽ-u na dan 31. 12. 2023.

OPĆINA	UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH OSOBA	Državno vlasništvo		Privatno vlasništvo		Zadružno vlasništvo		Kombinirano vlasništvo		Nema vlasništva (fondacije, vjerske zajednice, međunarodna predstavnost itd.)		Nepopunjeno	
		Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata
ČAPLJINA	3.796	253	10	2.169	495	10	2	115	4	276	17	973	178
ČITLUK	5.453	457	12	3.651	834	2	1	52	1	197	23	1.094	218
JABLANICA	1.940	242	9	748	235	0	0	227	2	80	11	643	64
KONJIC	6.530	755	15	3.057	514	3	2	1.667	5	227	11	821	144
MOSTAR	35.607	8.572	91	13.647	2.967	6	6	1.183	11	3.768	170	8.431	1.071
NEUM	949	159	8	431	94	0	0	68	3	98	3	193	43
PROZOR-RAMA	1.437	423	17	518	217	0	0	61	1	166	13	269	48
RAVNO	166	56	6	52	19	0	0	0	0	23	3	35	9
STOLAC	1.373	441	12	547	225	6	2	0	0	107	9	272	70
UKUPNO	57.251	11.358	180	24.820	5600	27	13	3.373	27	4.942	260	12.731	1.845

Napomena: Za detalje pojedinih vrsta oblika organiziranja - pogledati tablice u prilogu izvješća.

U sljedećoj tablici predstavljene su stope zaposlenosti i nezaposlenosti na području FBiH, Hercegovačko-neretvanske županije i njezinih općina. Procjene stope zaposlenosti i nezaposlenosti treba uzeti sa zadržkom iz više razloga: broj radno sposobnog stanovništva je procjena, a u njoj su sadržane i kategorije učenika, studenti, korisnici povlaštenih mirovina i sl., a u broju nezaposlenih osoba je sadržan značajan udio onih osoba koje ne traže aktivno posao, koriste status nezaposlene osobe za ostvarivanje nekih drugih prava i sl.

OPIS	Radno aktivno stanovništvo	Zaposlene osobe	Nezaposlene osobe	Stopa zaposlenosti % (2 : 1) x 100	Stopa nezaposlenosti % 3: (2+3) x 100
	1	2	3	4	5
Federacija BIH	1.475.596	546.242	271.904	37,02	33,23
UKUPNO HNŽ	142.623	57.251	25.401	40,14	30,73
ČAPLJINA	16.324	3.796	2.644	23,25	41,06
ČITLUK	12.074	5.453	2.278	45,16	29,47
JABLANICA	6.332	1.940	1.668	30,64	46,23
KONJIC	15.454	6.530	3.132	42,25	32,42
MOSTAR	68.722	35.607	12.046	51,81	25,28
NEUM	2.919	949	325	32,51	25,51
PROZOR-RAMA	9.321	1.437	1.719	15,42	54,47
RAVNO	2.042	166	36	8,13	17,82
STOLAC	9.435	1.373	1.553	14,55	53,08

Udio zaposlenih s područja naše Županije u ukupnoj zaposlenosti Federacije je 10,48 % (to je više za 0,16 % u odnosu na prethodnu godinu), dok je udio nezaposlenih 9,34 % i za 0,35 % je veći u odnosu na 2022. Udio radno aktivnoga stanovništva iznosi 9,67%.

¹,U izvještajnoj godini županijska inspekcija rada za oblast radnih odnosa izvršila je ukupno 628 inspekcijskih nadzora tijekom kojih je zatečeno 120 osoba angažiranih suprotno Zakonu o radu. Preventivnim djelovanjem inspekcije, 165 osoba je zasnovalo radni odnos. Na terenu inspektori često zatiču radnike koji su angažirani kod poslodavca zaključivanjem ugovora o djelu i tek djelovanjem inspekcije poslodavci omogućavaju radnicima zakonito zasnivanje radnoga odnosa.

I dalje je kontinuirano prisutan problem povrede prava radnika iz radnoga odnosa od strane poslodavaca, i to najčešće:

- neutemeljeni otkazi radnika kao posljedica traženja zaštite svojih radnih prava
- radno vrijeme radnika duže od zakonom propisanoga
- uskraćivanje prava na odmor u tijeku rada
- neplaćanje prekovremenog rada
- kašnjenje isplate plaća
- raspoređivanje radnika na druga radna mjesta, bez obzira na ugovore o radu koji su zaključeni za određena radna mjesta
- poslodavci ne vode evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu ili vode evidencije suprotno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu („Sl. novine FBiH“, broj: 92/16)
- prilikom oglašavanja i prijema u radni odnos u javnom sektoru, poslodavci često ne postupaju u skladu s Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u HNŽ (Narodne novine HNŽ“, broj: 4/19 i 5/19 i 5/20)
- porođiljama zbog trudnoće i korištenja porođiljnog odsustva često prestaje radni odnos.

U tijeku su izmjene Zakona o radu od strane Federalnoga ministarstva rada i socijalne politike kojima bi se reguliralo angažiranje studenata kod poslodavaca, što bi inspektorima uvelike olakšalo rad, jer veliki dio radnika zatečenih u „radu na crno“ predstavljaju upravo studenti.

Primjetno je da poslodavci fizičkim putem često ometaju vršenje inspekcijskoga nadzora, za što u Zakonu o radu nije propisana kazna poslodavcu, te u tom smislu smatramo da treba dopuniti Zakon o radu.

Na temelju evidencije inspekcije rada na području HNŽ-a uočena je značajna pojava zatvaranja gospodarskih subjekata. Osim prijašnjih razloga, sada je sve prisutnija pojava nedostatka radnika, naročito kvalificiranih radnika za radna mjesta u proizvodnji i uslužnim djelatnostima, pa je primjetno pojačano angažiranje umirovljenika. Očigledno je da postoji hiperprodukcija određenih zanimanja, a istovremeno deficit potrebnih, što ukazuje da je neophodno uskladiti sustav obrazovanja i potrebe tržišta rada.“

Zapošljavanje

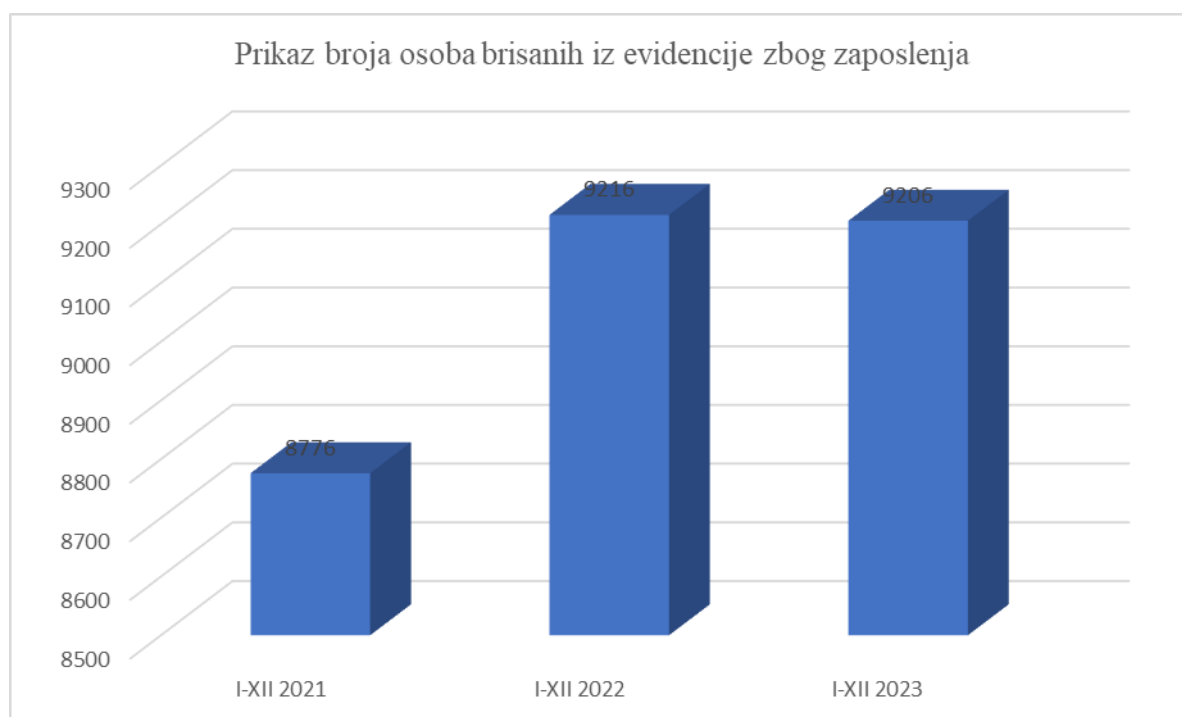
Tijekom 2023. Služba je ukupno prikupila i objavila 1.784 oglasa i natječaja o slobodnim radnim mjestima za 8.493 radnika. Od toga se 833 poslodavaca javilo Službi sa zahtjevom za objavu natječaja, a iskazali su potrebu za 3.889. radnika. Tijekom izvještajne godine izradili smo 1.869 prijava potreba za radnicima. Promatrano prema stupnju stručnoga obrazovanja, struktura traženih radnika od Službe izgleda ovako:

¹ Podaci Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ-a

PO SJEDIŠTU POSLODAVCA	Broj traženih radnika	Od toga na:		PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
		neodređeno	određeno	1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
<i>ČAPLJINA</i>	117	31	86	11	6	30	10	0	20	1	29	10	0
<i>ČITLUK</i>	250	66	184	7	0	83	82	0	0	1	2	75	0
<i>JABLANICA</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>KONJIC</i>	289	29	260	56	17	87	23	0	21	78	0	7	0
<i>MOSTAR</i>	2.040	605	1.435	116	120	215	508	8	96	311	340	319	7
<i>NEUM</i>	64	22	42	0	0	4	14	0	0	3	18	25	0
<i>PROZOR-RAMA</i>	54	37	17	5	0	6	8	0	0	2	31	2	0
<i>RAVNO</i>	33	8	25	1	2	2	6	0	0	0	3	19	0
<i>STOLAC</i>	2	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	2.849	800	2.049	196	145	427	653	8	137	396	423	457	1

Evidentno je da poslodavci preferiraju zapošljavanje na određeno radno vrijeme.

U izvještajnom razdoblju iz evidencije je radi zaposlenja brisano 9.206 osoba (od toga je 5.172 žena), što je na jednakoj razini u odnosu na podatke iz 2022. Na tržište rada je kroz samozapošljavanje došla 351 osoba.

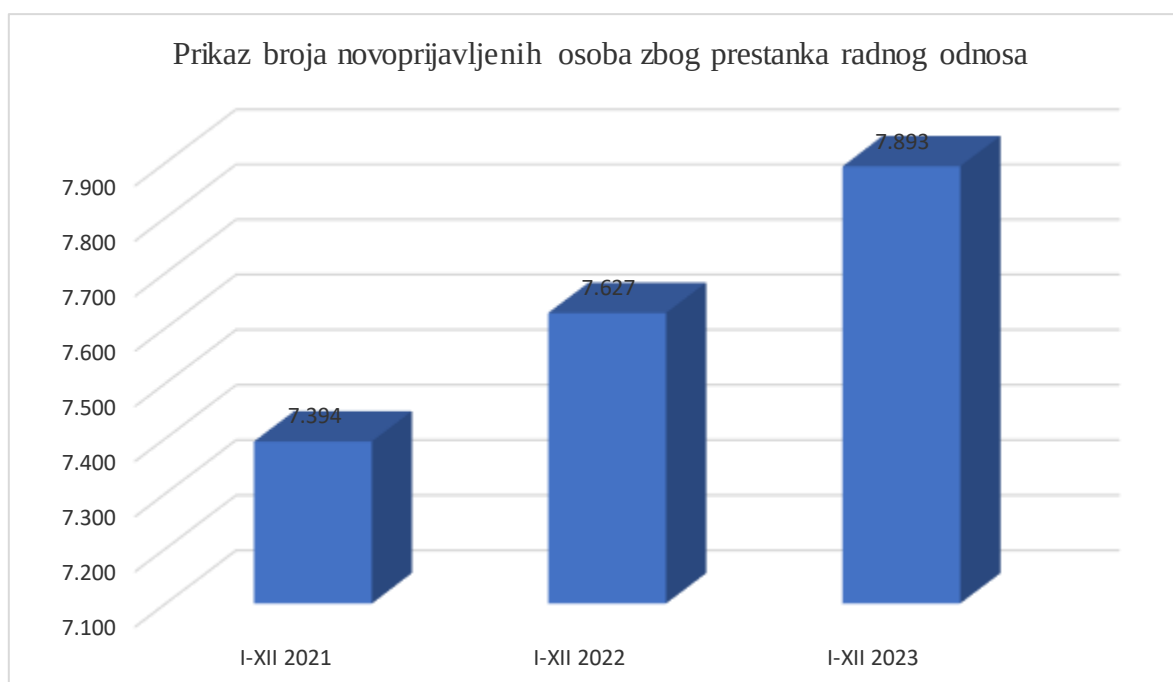

Struktura zaposlenih prema stupnju stručnoga obrazovanja

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	942	574	68	5	243	325	1	20	87	36	157	0
ČITLUK	898	578	28	2	259	266	1	11	77	45	209	0
JABLANICA	590	283	68	3	212	188	1	9	41	50	18	0
KONJIC	1.023	561	164	0	305	288	0	8	154	50	54	0
MOSTAR	4.773	2.664	303	21	1.006	1.692	2	79	582	356	732	0
NEUM	147	66	6	0	44	45	1	0	12	3	36	0
PROZOR-RAMA	283	148	39	0	77	79	0	7	29	8	44	0
RAVNO	11	4	1	0	7	2	0	0	0	0	1	0
STOLAC	539	294	23	2	146	168	0	5	59	40	96	0
UKUPNO	9.206	5.172	700	33	2.299	3.053	6	139	1.041	588	1347	0

Očekivano, zbog sezonskog karaktera i sklapanja ugovora o radu na određeno vrijeme, najviše osoba se zaposlilo u djelatnostima: trgovina (17,5 %), ugostiteljstvo (16,97 %) i obrazovanje (11,87 %), a slijede: javna uprava i obrana (9,8 %) i prerađivačka industrija (9,72 %).

Tijekom izvještajne godine u evidenciju nezaposlenih osoba, zbog prekida radnoga odnosa, prijavilo se 7.893 osoba, što je u odnosu na prošlu godinu više za 3,49 %. Od toga broja njih 4.285 su žene ili 54,29 %.

Pregled prestanaka radnoga odnosa po općinama

PODRUŽNICA	Ukupno	Od toga žena	PREMA STUPNJU STRUČNOGA OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	814	461	75	5	235	302	3	17	59	29	89	0
ČITLUK	798	513	27	1	244	257	1	11	53	34	170	0
JABLANICA	528	240	71	3	194	177	1	3	24	42	13	0
KONJIC	905	442	147	2	256	269	0	10	121	46	54	0
MOSTAR	3.945	2.128	300	27	907	1.430	2	68	408	306	495	2
NEUM	143	73	8	0	50	40	1	0	12	1	31	0
PROZOR-RAMA	283	146	49	1	98	69	0	6	22	7	31	0
RAVNO	5	0	0	0	2	2	0	0	1	0	0	0
STOLAC	472	282	19	0	127	164	1	1	46	38	75	1
UKUPNO	7.893	4.285	696	39	2.113	2.710	9	116	746	503	958	3

Najviše prestanaka radnih odnosa dogodilo se u djelatnostima ugostiteljstva (20,82 %) i trgovini (18,42 %). Rezultati su očekivani, uzimajući u obzir da veliki broj radnih mjesta u ove dvije djelatnosti imaju sezonski karakter. Također slična je situacija s prekidima radnih odnosa u obrazovanju, koje je na trećem mjestu s udjelom prestanaka radnih odnosa s 12,24 %, a razlog tomu je prvenstveno zasnivanje radnih odnosa na određeno vrijeme tijekom školske godine. Na četvrtom mjestu je prerađivačka industrija s udjelom od 11,54 %.

Posredovanje u zapošljavanju

Aktivnosti posredovanja provedene su u okviru redovitih zadataka Službe predviđenih Statutom, Programom rada za 2023. kao i Strateškim planom Službe za razdoblje 2021. – 2023.

Održavali su se redoviti kontakti s podružnicama u cilju međumjesnoga posredovanja za zahtjeve poslodavca koji svoje potrebe za radnom snagom ne mogu zadovoljiti na području podružnice u kojem obavljaju svoju djelatnost, a kao najtraženija zanimanja pokazala su se ugostiteljski i građevinski radnici, trgovci, profesori predškolskog odgoja, dostavljači/vozači, asistenti u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju itd.

U okviru međudržavnoga posredovanja, Služba održava redovite kontakte i razmjenjuje informacije s Agencijom za rad i zapošljavanje BiH u vezi sa zapošljavanjem u inozemstvu. Posredovanje za zapošljavanje u Republici Sloveniji odvija se na temelju Operativnoga protokola za zapošljavanje u Republici Sloveniji. Na temelju dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u SR Njemačkoj te kontinuirano otvorenoga javnog poziva za zapošljavanje radnika za zdravstvenu skrb u SR Njemačkoj, Služba izvršava definirane obveze i redovito izvještava Agenciju za rad i zapošljavanje BiH o poduzetim aktivnostima.

Aktivna politika zapošljavanja

U izvještajnom razdoblju radilo se, kako na realizaciji programa iz ranijih razdoblja, tako i na pripremi i realizaciji aktivnih mjera iz tekuće godine. Programi iz ranijih godina čija se realizacija pratila u 2023., uključujući kontrolu izvršavanja ugovornih obaveza i refundaciju sredstava, su:

1. Program sufinanciranja zapošljavanja 2022.
2. Program sufinanciranja samozapošljavanja – Start up 2022.
3. Program sufinanciranja zapošljavanja Roma 2021.
4. Projekt sufinanciranja zapošljavanja djece poginulih boraca/branitelja 2022.
5. Projekt sufinanciranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2022.
6. Projekt sufinanciranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom i srednjem obrazovanju u redovnoj nastavi u Federaciji BiH (u školskoj 2022./2023.).

U prvom polugodištu 2023., u suradnji s Federalnim zavodom za zapošljavanje, objavljeni su javni pozivi za sljedeće programe: Program sufinanciranja zapošljavanja 2023., Program sufinanciranja samozapošljavanja – Start up 2023., Program zapošljavanja Služba u suradnji s poslodavcima 2023., Program samozapošljavanja Druga prilika 2023. te Program Obuka za tržište rada 2023.

Zbog nedostatka vlastitih sredstava u Službi je izostalo pokretanje programa zapošljavanja koji bi se financirali iz sredstava Službe.

U nastavku slijedi detaljnije izvješće za programe čija se realizacija odvijala u izvještajnom razdoblju:

- Program sufinanciranja zapošljavanja 2023.

Programom su planirana sredstva za Hercegovačko-neretvansku županiju u iznosu od 3.684.136,58 KM. U izvještajnom razdoblju objavljena su dva javna poziva, i to za mjere zapošljavanja od 27. 3. do 29. 3. 2023. te za mjeru Tražim poslodavca od 29. 5 do 31. 5. 2023. I ove godine interes za Program bio je veliki te su utrošena sva planirana sredstva i formirane su duge liste čekanja po svim mjerama.

U nastavku slijede podaci o realizaciji pojedinih mjera:

- *Zapošljavanje vježbenika 2023.* - Cilj ove mjere je što većem broju mladih osoba do 30 godina omogućiti osposobljavanje za rad u struci i stjecanje prvoga radnoga iskustva u zvanju za koje su se školovale, te tako poboljšati njihovu konkurentnost i integraciju na tržištu rada. Mjera je namijenjena osobama sa srednjom stručnom spremom (III. i IV. stupanj), uz zasnivanje radnoga odnosa u trajanju od šest (6) mjeseci te osobama s višom (VI. stupanj) i visokom stručnom spremom, uz zasnivanje radnoga odnosa u trajanju od 12 mjeseci. U okviru raspoloživih sredstava, odobreno je 16 prijava te je zaključeno 29 ugovora o sufinanciranju. Zaposleno je 225 osoba iz ciljne skupine i to 246 osobe s visokom stručnom spremom i 9 osoba sa srednjom stručnom spremom, te je utrošeno 1.710.672,00 KM.

- *Mladi s iskustvom 2023.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom/stažom dobi do 35 godina, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba u Federaciji BiH prije dana objave Javnoga poziva, odnosno aktiviranja liste „na čekanju“ i to:
 - a) bez obzira na stručnu spremu, na razdoblje od 6 mjeseci
 - b) s višom (VI. stupanj) i visokom stručnom spremom (VII. stupanj), uz zasnivanje radnoga odnosa u trajanju od 12 mjeseci

Cilj ove mjere je što većem broju osoba iz ciljne grupe omogućiti učinkovitiju integraciju na tržištu rada. Po završetku Javnoga poziva zaključeno je 10 ugovora i zaposleno 13 osoba srednje stručne spreme. Ukupno je utrošeno 39.600,00 KM.
- *Prilika za sve 2023.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje nezaposlenih osoba bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja na duže razdoblje, i to u trajanju od 6 ili 12 mjeseci, uz podršku poslodavcu refundiranjem ½ subvencije nakon 6 do 12 mjeseci razdoblja sufinanciranja, i to isključivo kod poslodavaca u privatnome sektoru. Cilj ove mjere je nezaposlenim osobama olakšati integraciju na tržištu rada i spriječiti dugotrajnu nezaposlenost, uz mogućnost pružanja podrške poslodavcu u obliku produženoga sufinanciranja zapošljavanja te doprinijeti povećanju opće stope zaposlenosti. U izvještajnom razdoblju zaključeno je 88 ugovora, pri čemu je zaposleno 175 osoba te je utrošeno 977.424,00 KM.
- *Tražim poslodavca 2023.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja osoba prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana otvaranja javnoga poziva za tu mjeru, bez obzira na radno iskustvo, dob i stručnu spremu, uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje od šest ili dvanaest mjeseci. Nezaposlena osoba iz ciljne grupe prijavljuje se na javni poziv unoseći tražene podatke o sebi u Obrazac - Tražim poslodavca (Obrazac TP). Nakon što nezaposlena osoba pronade poslodavca koji je spreman zaposliti je, poslodavac se prijavljuje za sudjelovanje u Programu uz unos šifre iz Obrasca - Tražim poslodavca (Obrazac TP) osobe koju namjerava zaposliti. Cilj je te mjere, koja je fokusirana na nezaposlene osobe, nezaposlenim osobama olakšati integraciju na tržištu rada i spriječiti dugotrajnu nezaposlenost, ali i pojačati njihovu motivaciju i aktivnost u traženju posla. Nezaposlene osobe i poslodavci iskazali su veliki interes za ovu mjeru te su zaključena 53 ugovora za zapošljavanje 113 osoba. Utrošeno je 742.500,00 KM.
- *Zapošljavanje žena 2023.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje nezaposlenih žena bez obzira na stupanj obrazovanja, radno iskustvo i dob, na razdoblje od šest (6) mjeseci i zapošljavanje nezaposlenih žena više (VI. stupanj) i visoke stručne spreme (VII. stupanj), bez obzira na radno iskustvo i dob, na razdoblje od 12 mjeseci. Cilj mjere je nezaposlenim ženama olakšati integraciju na tržištu rada, spriječiti dugotrajnu nezaposlenost i doprinijeti povećanju stope zaposlenosti žena. U okviru ove mjere zaključena su 43 ugovora, zaposleno je 69 žena i utrošeno 312.180,00 KM.
- *Periodično (sezonsko) zapošljavanje 2023.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stupanj obrazovanja, uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje do šest mjeseci. Cilj mjere je

nezaposlenim osobama olakšati integraciju na tržištu rada i spriječiti dugotrajnu nezaposlenost, zatim poslodavcima osigurati radnu snagu u skladu s njihovim potrebama. U okviru ove mjere zaključena su 24 ugovora o sufinanciranju, zaposlene su 53 osobe i utrošeno je 154.900 KM.

- *Zapošljavanje razvojačenih branitelja 2023.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje osoba i to razvojačenih branitelja i razvojačenih branitelja dobrovoljaca prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv/aktiviranja liste „na čekanju“, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja i to u trajanju od šest (6) ili dvanaest (12) mjeseci. U izvještajnom razdoblju za ovu mjeru evidentirane su 3 prijave, međutim nije zaključen nijedan ugovor jer predložene nezaposlene osobe nisu zadovoljavale kriterije navedene mjere.
- *Javni radovi i pomoć potrebitima 2023.* - Mjera podrazumijeva zapošljavanje nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stupanj obrazovanja, uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje od jednog (1) do dvanaest (12) mjeseci. Cilj te mjere je osigurati zapošljavanje (radno) angažiranje nezaposlenih osoba s evidencije nezaposlenih s područja Federacije BiH. Nadalje, cilj mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, motivacija za traženje posla te integracija na tržište rada kroz vremenski ograničeni radni angažman i društveno koristan rad (npr. zaštita i očuvanje okoliša, sanacija divljih deponija, uređenje cesta, otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, socijalna skrb, pomoć starim i nemoćnim osobama, zaštita kulturnih spomenika, obrazovni programi i sl.). Za ovu mjeru, u okviru raspoloživih sredstava, odobrena je jedna prijava za podmjeru Pomoć potrebitima 2023. te je zaključen jedan ugovor o sufinanciranju za zapošljavanje jedne osobe, čime je utrošeno 7.260,00 KM.
- *Nova mogućnost 2023.* - Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba, i to:
 - a) u dobi 40+ prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv/aktiviranja liste „na čekanju“, bez obzira na spol, stupanj obrazovanja i trajanje nezaposlenosti
 - b) osoba prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, najmanje 12 mjeseci prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv, bez obzira na spol, dob i stupanj obrazovanja
 - c) osoba niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK) prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv/aktiviranja liste „na čekanju“, bez obzira na spol, dob i trajanje nezaposlenosti, uz zasnivanje radnoga odnosa na razdoblje do šest (6) mjeseci.

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama, koje su u izuzetno lošoj situaciji, na tržištu rada olakša integracija i prekine dugotrajna nezaposlenost te da se poslodavcima osigura radna snaga u skladu s njihovim potrebama. U okviru ove mjere zaključeno je 26 ugovora, zaposlene su 32 osobe i utrošeno je 228.960,00 KM.

- **Program sufinanciranja samozapošljavanja Start up 2023.**

Ciljna skupina Programa su osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana podnošenja prijave na Javni poziv, bez obzira na stupanj obrazovanja i starosnu dob, a koje će po prijavi na Javni poziv registrirati i održati djelatnost u trajanju od najmanje 12 mjeseci. Javni poziv bio je objavljen u razdoblju od 29. 3. do 31. 3. 2023., a Program je provođen kroz sljedeće mjere:

- *Poduzetništvo za mlade 2023.* - Sufinanciranje samozapošljavanja mladih u dobi do 30 godina, bez obzira na spol, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv, radi pokretanja i registracije obrta ili gospodarskoga društva. Zavod će korisnicima sredstava, s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja u svim djelatnostima, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 600 KM (mjesečno). Navedeni se iznos uvećava za dodatnih 50 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). Ako korisnik, u okviru pokrenute djelatnosti/društva, osim sebe zaposli i drugu osobu, prijavljenu na evidenciju nezaposlenih prije dana objave Javnoga poziva/aktiviranja liste prijava „na čekanju“, mjesečno će mu se isplaćivati/refundirati sredstva u iznosu od 500 KM po svakoj zaposlenoj osobi, bez obzira na dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja u trajanju od šest (6) mjeseci. U okviru ove mjere zaključeno je 26 ugovora za samozapošljavanje i zapošljavanje 36 osoba iz ciljne grupe, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 236.400,00 KM.
- *Poduzetništvo za žene 2023.* - Sufinanciranje samozapošljavanja žena, bez obzira na dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv, radi pokretanja i registracije obrta (gospodarskog) društva. Zavod će korisnicama sredstava, s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja u svim djelatnostima, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 550 KM (mjesečno). Navedeni se iznos uvećava za dodatnih 50 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti. I u ovoj mjeri novi poslodavci imali su priliku zaposliti i dodatne osobe uz sufinanciranje u razdoblju od šest (6) mjeseci. Zaključena su 34 ugovora, zaposleno je 36 osoba iz ciljne grupe, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 269.100,00 KM.
- *Poduzetništvo za sve 2023.* - Sufinanciranje samozapošljavanja osoba, bez obzira na spol, dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv radi pokretanja i registracije obrta (gospodarskog) društva. Zavod će korisnicima sredstava, s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja u svim djelatnostima, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 520 KM (mjesečno). Navedeni se iznos uvećava za dodatnih 50 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). Uz mogućnost zapošljavanja i dodatnih osoba u novoosnovanoj djelatnosti, zaključeno je 48 ugovora za zapošljavanje i samozapošljavanje za 62 osobe iz ciljne skupine, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 376.956,00 KM.
- *Poduzetništvo za razvojačene branitelje 2023.* - Sufinanciranje samozapošljavanja osoba, i to razvojačenih branitelja i razvojačenih branitelja dobrovoljaca, bez obzira na spol, dob, radno iskustvo i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju

nezaposlenih prije dana podnošenja prijave na Javni poziv radi pokretanja i registracije obrta (gospodarskog) društva. Zavod će nezaposlenim osobama, tj. korisnicima sredstava s kojima se zaključi ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja, bez obzira na vrstu djelatnosti, u narednih 12 mjeseci isplaćivati poticajna sredstva u iznosu od 550 KM mjesečno za demobilizirane branitelje odnosno 600 KM mjesečno za demobilizirane branitelje dobrovoljce koji su kao maloljetni dobrovoljno stupili u oružane snage u razdoblju od 18. 9. 1991. do 22. 4. 1996. (članak 2. stavak 2. Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji). Navedeni se iznos uvećava za dodatnih 50 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). U okviru ove mjere u izvještajnom razdoblju nije bilo zaključenih ugovora o sufinanciranju zapošljavanja.

- **Program sufinanciranja zapošljavanja Služba u suradnji s poslodavcima 2023.**

Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja osoba bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH prije dana podnošenja zahtjeva za sufinanciranje, kroz suradnju Službe s poslodavcem i/ili drugim pravnim subjektima. U izvještajnom razdoblju objavljena su tri javna poziva za ovaj Program (18. 4. 2023., 5. 6. 2023. i 4. 9. 2023.) koji su bili otvoreni do utroška planiranih sredstava.

Zaključeno je 312 ugovora o sufinanciranju zapošljavanja kroz koje je zaposlena 521 osoba te je utrošeno 3.386.520,00 KM

- **Program Start up - Druga prilika 2023.**

Mjesečni iznos sufinanciranja samozapošljavanja po jednoj osobi je 550 KM, a razdoblje sufinanciranja može trajati najviše 12 mjeseci. Navedeni se iznos uvećava za dodatnih 50 KM mjesečno na ime refundacije dijela troškova pokretanja djelatnosti (društva). Ako korisnik zapošljava nezaposlenu osobu, on ima pravo na sufinanciranje troškova zapošljavanja u iznosu od 500 KM na razdoblje od šest (6) mjeseci. U okviru ovoga programa zaključeno je 40 ugovora, zaposlene su 53 osobe, a vrijednost zaključenih ugovora iznosi 302.640,00,00 KM.

- **Program Obuka za tržište rada 2023.**

Programom su obuhvaćene nezaposlene osobe bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja, prijavljene na evidenciji nezaposlenih u Federaciji BiH, najmanje jedan (1) dan prije podnošenja prijave za sufinanciranjem obuke, koje imaju izrađen individualni plan zapošljavanja (IPZ). Za vrijeme trajanja obuke nezaposlena osoba i dalje ostaje prijavljena na evidenciji nezaposlenih osoba Službe. Programom je predviđeno sufinanciranje troškova obuke u iznosu do 1.000,00 KM po osobi. Dužina trajanje obuke je maksimalno četiri (4) mjeseca i može se realizirati kod poslodavca po internom programu, u ustanovama, centrima za obuku ili drugim organizacijama koje su registrirane za ovu vrstu djelatnosti ili kombinirano.

Javni poziv za ovaj Program je objavljen 13. 6. 2023. te je do utroška sredstava (15. 11. 2023.) zaključeno 10 ugovora o sufinanciranju obuke za ukupno 12 osoba s područja Hercegovačko-neretvanske županije i utrošeno je 12.000,00 KM.

- **Projekt sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja djece šehida i poginulih branitelja 2023.**

Sredstva za realizaciju ovoga Projekta osigurali su Federalni zavod za zapošljavanje (50 %) i Vlada HNŽ (50 %) u ukupnome iznosu od 300.000,00 KM. Zaključeno je 18 ugovora o sufinanciranju za zapošljavanje 25 osoba (16 VSS/VŠS i 9 SSS/KV/NK) te jedan (1) ugovor o sufinanciranju samozapošljavanja (1 osoba VSS) u ukupnoj vrijednosti od 259.200,00 KM.

- **Projekt sufinanciranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2023.**

Sredstva za realizaciju ovoga projekta osigurala je Vlada HNŽ. Zaključeno je 17 ugovora o sufinanciranju za zapošljavanje 17 osoba u ukupnome iznosu od 193.200,00 KM

Na temelju navedenoga, Služba je kroz realizirane programe u 2023. utrošila 9.222.712,00 KM, a učinak zapošljavanja je 1.487 novozaposlenih osoba s evidencije nezaposlenih kod Službe.

Prikaz utroška sredstava i broja sufinanciranih osoba po mjerama/programima sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja u 2023.

	Naziv programa-mjere	Iznos utrošenih sredstava	Broj sufinanciranih osoba	Prosječni iznos sufinanciranja po osobi
1.	Zapošljavanje pripravnika 2023.	1.710.672,00	255	6.708,52
2.	Mladi s iskustvom 2023.	39.600,00	13	3.046,15
3.	Prilika za sve 2023.	977.424,00	175	5.585,28
4.	Tražim poslodavca 2023.	742.500,00	113	6.570,80
5.	Zapošljavanje žena 2023.	312.180,00	69	4.524,35
6.	Periodično/sezonsko zapošljavanje 2023.	154.900,00	53	2.922,64
7.	Zapošljavanje demobiliziranih branitelja/branilaca 2023.	0	0	0
8.	Nova mogućnost 2023.	228.960,00	32	7.155,00
9.	Javni radovi 2023.	13.200,00	6	2.200,00
	Pomoć potrebitima 2023.	7.260,00	1	7.260,00
10.	Poduzetništvo za mlade 2023.	236.400,00	36	6.566,67
11.	Poduzetništvo za žene 2023.	269.100,00	41	6.563,41
12.	Poduzetništvo za sve 2023.	376.956,00	62	6.079,94
13.	Poduzetništvo za demobilizirane branitelje 2023.	0	0	0
14.	Program - Služba u suradnji s poslodavcima 2023.	3.386.520,00	521	6.500,04
15.	Program Start up – Druga prilika	302.640,00	53	5.710,19

	2023.			
16.	Program Obuka za tržište rada 2023	12.000,00	12	1000,00
17.	Projekt sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja djece šehida/poginulih branitelja 2023.	259.200,00	26	9.969,23
18.	Projekt sufinansiranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2023.	193.200,00	19	10.168,42
	Ukupno	9.222.712,00	1487	6.202,23

Profesionalno usmjeravanje

Kada je riječ o profesionalnome usmjeravanju, u izvještajnom razdoblju provodili smo uobičajene aktivnosti uključujući: pismeno informiranje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola, psihološko testiranje učenika, savjetovanje i grupni rad, tj. treninge s nezaposlenim osobama. Profesionalnome testiranju i savjetovanju je pristupilo 120 maturanata srednjih škola, koji su prošli testiranje osobnosti, intelektualnih sposobnosti, profesionalnih interesa i radnih vrijednosti, nakon čega su pozivani na individualno savjetovanje o nastavku obrazovanja.

Poslani su materijali o profesionalnome usmjeravanju i uslugama Službe u 73 škole s područja Hercegovačko-neretvanske županije, i to u 45 osnovnih i u 28 srednjih škola.

Dvadeset i sedam (27) učenika završnih razreda prisustvovalo je satima profesionalnoga informiranja održanima u Osnovnoj školi Čerin. Učenicima su ponuđene najnovije informacije o stanju na tržištu rada te pravima i obvezama u vezi s prvom prijavom na evidenciju nezaposlenih osoba. Imali su priliku bolje upoznati vlastite sklonosti i interese kroz Upitnik samoprocjene profesionalnih interesa.

U izvještajnom periodu Služba je izdala pet mišljenja o nastavku obrazovanja djeci s teškoćama u razvoju pri upisu u srednju školu.

Zapošljavanje stranaca

Na temelju Zakona o zapošljavanju stranaca u 2023. izdano je ukupno 289 radnih dozvola, od čega za državljane Turske 82, Hrvatske 54, Srbije 26, Italije 16 i za državljane ostalih zemalja 109 radnih dozvola.

Najviše stranih državljana je zaposleno u Mostaru i to 121, u Čapljini 93, Čitluku 43, Konjicu 15, Neumu 13 te u Stocu 2.

Služba Federalnom zavodu za zapošljavanje po potrebi dostavlja izvješća o izdanim radnim dozvolama, a s ciljem daljnjeg izvještavanja nadležnih državnih institucija.

Priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju

Na temelju članka 12. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Službene novine Federacije BiH”, br. 9/10), u izvještajnom razdoblju podneseno je pet zahtjeva za priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju te je izdano

jedno Rješenje kojim se osobama s invaliditetom priznaje pravo na profesionalnu rehabilitaciju.

Sudjelovanje u projektima i aktivnostima organiziranim od strane partnerskih institucija i organizacija

U okviru projekta „Mostar – Prostor koji pokreću“ kojeg financira Vlada Ujedinjenog Kraljevstva, a vodi češka neprofitna, nevladina organizacija PIN (Peopleinneed) s još četiri nevladine organizacije, održana je konferencija u hotelu Mostar na kojoj je prezentiran Poziv za grantove za zajedničke aktivnosti organizacija civilnoga društva i lokalnih vlasti grada Mostara. Prva sesija konferencije sastojala se u predstavljanju lokalnih civilnih organizacija i njihovih ideja za projekte te je njezina svrha bila povezivanje nevladinoga sektora s organizacijama, ustanovama i službama lokalnih vlasti. Predstavnicu Službe je, na poziv sudionika iz civilnoga sektora, nazočila konferenciji te pružila informacije o načinima suradnje pri realizaciji predstavljenih projektnih ideja. Na drugoj su sesiji predstavljeni konkretni koraci za apliciranje za dodjelu navedenih grantova.

U sklopu priprema za raspisivanje novog javnog poziva za programe sufinanciranja zapošljavanja i samozapošljavanja 2023., u ožujku su u Sarajevu predstavnici Federalnoga zavoda za zapošljavanje održali tematski sastanak s predstavnicima službi za zapošljavanje koji rade na realizaciji mjera aktivne politike. Predstavnici Federalnoga zavoda za zapošljavanje predstavili su novi Program te je uslijedila diskusija radi pojašnjavanja nedoumica u vezi s njegovom realizacijom.

Drugi modul projekta YourJob održan je u veljači 2023. u Herceg Novom, u suradnji s Udruženjem za razvoj kompetencija „S.K.I.L.L.S.“, Fondacijom Biznis start centra Bar, Caritasom Barske nadbiskupije te Fondacijom Mozaik. Cilj projekta je povećanje zapošljivosti mladih te stvaranje mogućnosti zapošljavanja za mlade u prekograničnom području, kroz profesionalnu orijentaciju, kvalitetno profesionalno usmjeravanje, prvo radno iskustvo i poduzetničku praksu, kao i kroz poticanje dijaloga među mladim osobama, poduzeća, organizacija i javnih institucija. U projekt se planira uključiti oko 500 mladih korisnika, žena i muškaraca u dobi od 18 do 35 godina. Korisnici su dugotrajno nezaposleni, korisnici sredstava socijalne skrbi te osobe s invaliditetom. Projekt uključuje edukaciju 12 savjetnika za rad s Pasošem kompetencija, koji će u svakodnevnom radu, u svojim institucijama u kojima obavljaju djelatnost, izravno raditi s mladim ljudima i lokalnim poduzećima. Mlade osobe moći će u okviru projektnih aktivnosti sudjelovati na obukama za stjecanje vještina te dobiti savjete u vezi s pokretanjem vlastitoga održivog poduzeća. Drugi modul uključivao je razvoj kompetencija polaznika u okviru savjetovanja te razvoj komunikacijskih vještina. U drugom polugodištu očekuje se realizacija novih aktivnosti u okviru ovoga projekta.

Dana 18. 5. 2023. u Mostaru je održan trening/radionica radne grupe projekta „Moj posao - ekonomsko osnaživanje osoba s invaliditetom“, koji provodi PeopleinNeed s partnerima ProReha, Sumero, UG "Nešto više", a financijski podržava Vlada Republike Češke. Na radionici se diskutiralo o važnosti uloge savjetnika za zapošljavanje osoba s invaliditetom, suradnji između relevantnih institucija i NVO sektora pri traženju zaposlenja za ovu ciljnu skupinu te o diskriminaciji osoba s invaliditetom. Razgovaralo se i o uvođenju pozicije savjetnika za zapošljavanje uz podršku, te prijedlozi o tome koje službe bi trebale preuzeti ovu odgovornost, na koji način bi ona bila financirana te koji su koraci potrebni da se pozicija institucionalizira. Naglasili smo kako savjetodavci u Službi u svome svakodnevnom radu pružaju savjetodavne usluge svim nezaposlenim osobama s područja Županije, što uključuje i rad s osobama s invaliditetom. Projektni tim će u narednom razdoblju uputiti inicijativu za

održavanje obuke s planom i programom za pomoć pri zapošljavanju osoba s invaliditetom za djelatnike institucija koje su uključene u projekt.

U izvještajnom razdoblju počela je implementacija projekta EU4Employment (Posao za sve) koji provodi Međunarodna organizacija rada uz podršku Europske unije i Švedske. Projekt je fokusiran na aktivaciju i zapošljavanje teže zapošljivih kategorija nezaposlenih osoba i to: mladih, žena iz ruralnih područja, Roma, osoba s invaliditetom i dugoročno nezaposlenih osoba. Planirano trajanje projekta je tri godine. U svibnju je održana radionica potvrđivanja nalaza iz pripreme faze projekta te je okupila predstavnike institucija tržišta rada, poslodavaca, udruženja iz ciljnih grupa projekta i dr. Predstavnici ILO ureda prezentirali su projekt u cjelini s fokusom na nalaze iz pripreme faze projekta, te su sudionici kroz rad u grupama analizirali projektne ciljeve i aktivnosti s ciljem razumijevanja specifičnih okolnosti u kojima će se odvijati projektne intervencije. U lipnju su u okviru ovoga projekta formirane ekspertne grupe sastavljene od predstavnika nadležnih ministarstava te institucija tržišta rada, koje će u razdoblju realizacije projekta usmjeravati osnovne projektne aktivnosti. Do kraja 2023. održana su tri sastanka ekspertnih grupa na kojima se razgovaralo o mogućnostima realizacije projektnih ciljeva. Odlukom Međunarodne organizacije rada (MOR–ILO), aktivacija i zapošljavanje ciljnih grupa projekta realizirat će se u obliku partnerstva između organizacija civilnoga društva i službi za zapošljavanje. U tom cilju, 22. 12. 2023. objavljeni su javni pozivi za dodjelu grantova organizacijama koje imaju kapacitet pružiti usluge definirane projektom, a kojima će obvezni projektni partner biti institucije tržišta rada.

U rujnu, na poziv Federalnoga ministarstva rada i socijalne politike, održan je sastanak u vezi s implementacijom Programa Garancija za mlade u FBiH, na kojemu su prisustvovali predstavnici Ministarstva, Federalnoga zavoda za zapošljavanje, Međunarodne organizacije rada i službi za zapošljavanje. Na sastanku su pružene osnovne informacije o Programu te o koracima koje su institucije poduzele nakon što se država BiH u srpnju 2021. obvezala da će podržati zapošljavanje mladih i postepeno uspostaviti i implementirati ovu inicijativu. Vijeće Europske unije 2013. donijelo je Preporuku o uspostavi Garancije za mlade, koja je 2020. unaprijeđena na temelju iskustava u provedbi. Provedbom inicijative Garancije za mlade, države članice Europske unije nastoje uspostaviti cjeloviti sustav podrške i mjera za mlade osobe starosti od 15 do 29 godina.

Garancija za mlade namijenjena je mladim osobama koje su u NEET statusu. NEET (eng. Not in Education, Employment, or Training) status obuhvaća skupinu mladih koji su najugroženiji na tržištu rada - nezaposleni mladi koji nisu uključeni u obrazovne programe koji ih pripremaju za tržište rada i mlade koji su nezaposleni, a nisu aktivni u potrazi za poslom. Cilj Garancije za mlade je smanjenje nezaposlenosti i neaktivnosti mladih. Njezinim provođenjem, države članice i kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji obvezuju se da će osigurati da svi mladi dobiju kvalitetnu ponudu za zaposlenje, nastavak obrazovanja, učenje kroz rad ili stažiranje u roku od četiri mjeseca od ulaska u status nezaposlenosti ili napuštanja, odnosno završetka formalnoga obrazovanja.

Aktivnosti Garancije za mlade usmjerene su u 4 faze. Prva je faza mapiranje unutar kojeg se utvrđuju pojedinačni pripadnici skupine u NEET statusu. U idućoj fazi informiranja stupa se u kontakt s pojedinačnim pripadnicima mladih u NEET statusu i izgrađuje njihovo povjerenje. U trećoj fazi pripreme fokus je na savjetovanju, usmjeravanju i mentorstvu, koje vodi konačnoj fazi ponude za daljnje obrazovanje ili zapošljavanje.

Uvođenje Garancije za mlade u Federaciju BiH omogućit će planiranje i provedbu niza reformi – u oblastima obrazovanja i obuke, zapošljavanja i tržišta rada – koje su instrumentalne za poboljšanje tranzicije iz škole u rad na srednji i duži rok. Prvi Akcijski plan

Garancije za mlade Federacije BiH predviđen je za razdoblje 2024.- 2027. s pilotiranjem sustava pružanja usluga garancije za mlade (registracija, priprema i ponuda) 2026. Pilotiranje Garancije za mlade će inicijalno biti sprovedeno u odabranim podružnicama županijskih službi za zapošljavanje. U Hercegovačko-neretvanskoj županiji pilotiranje će biti sprovedeno u Podružnici Čitluk, dok će u Zeničko-dobojskoj županiji pilotiranje biti sprovedeno u Visokom.

Služba je aktivni partner u dva projekta koja se provode u okviru programa „Podrška Europske unije lokalnim partnerstvima za zapošljavanje – Faza II“, koji financira Europska unija, a realizira Međunarodna organizacija rada u Bosni i Hercegovini. Jedan od njih je Projekt „Mentorstvom do snažnijih lokalnih partnerstava za zapošljavanje“, koji u partnerstvu implementiraju: Udruženje za poduzetništvo i posao LiNK, Općina Jablanica, Općina Gornji Vakuf-Uskoplje, Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK, Služba za zapošljavanje SBK, JU Srednja škola Jablanica, Strojarski fakultet Mostar, Jablanit d.o.o. Jablanica i ATT d.o.o. Gornji Vakuf -Uskoplje, a drugi je projekt „Podrška mladima u zapošljavanju u IT sektoru“, koji implementira Asocijacija za ekonomski razvoj REDAH u partnerstvu s Gradom Mostarom, Sveučilištem u Mostaru, kompanijom IT odjel d.o.o. Mostar i našom Službom. Oba projekta imaju za cilj razviti lokalna partnerstva koja će kreirati programe obrazovanja za odrasle u traženim zanimanjima te provesti obuke po novim programima. Također, dio aktivnosti bit će usmjeren na obuke za samostalno poduzetništvo te davanje grantova za samozapošljavanje. U 2022. započete su aktivnosti koje se tiču kreiranja certificiranih programa obrazovanja te obuke nezaposlenih osoba u tim zanimanjima. Nakon uspješno provedenih obuka, te predstavljanja rezultata javnosti i poslodavcima, u tijeku je praćenje učinaka što će utjecati na daljnji razvoj projekata. Također, provedene su i obuke za osobe koje žele ući u poduzetničke vode kroz samozapošljavanje te je uspješnim kandidatima uručena oprema za kojom su iskazali potrebu, a u svrhu uspješnog započinjanja i održavanja nove samostalne djelatnosti.

Grad Mostar se opredijelio za izradu Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje 2024. - 2027., dokumenta koji predstavlja temeljni instrument sprovođenja aktivne politike zapošljavanja na lokalnoj razini i utvrđuju mjere koje bi se trebale realizirati da bi se dostigli postavljeni ciljevi i omogućilo održivo povećanje zaposlenosti. Ovaj dokument je usklađen sa strateškim dokumentima Grada. Pri izradi LAPZ-a uzeti su u obzir ciljevi, prioriteti i smjernice Europske strategije 2020. - 2027., koje se odnose na zapošljavanje i kojom pametan, održiv i inkluzivni rast ekonomije stvara mogućnost za visoku razinu zaposlenosti, produktivnosti, socijalnu i teritorijalnu koheziju. U definiranje i izradu LAPZ-a uključeni su socijalni partneri, relevantne institucije i sudionici, kako bi se različitim pristupima omogućilo svestrano sagledavanje, i prilikom realizacije planiranih programa i mjera ostvarili rezultati s dodatnom vrijednošću. Uspostavljen je i imenovan Savjet za zapošljavanje za Grad Mostar sastavljen od 14 članova - predstavnika javnog, privatnog, nevladinog i obrazovnog sektora, koji je zadužen za izradu Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja Grada Mostara 2024. – 2027., među kojima je i predstavnik Službe. Dokument je finaliziran te je sljedeći korak njegovo predstavljanje i usvajanje na Gradskom vijeću Grada Mostara.

Redovito su se održavali kolegiji ravnatelja Federalnoga zavoda za zapošljavanje i županijskih službi za zapošljavanje, u svrhu koordiniranja zajedničkih aktivnosti i usklađivanja djelovanja po određenim problematikama.

Anketiranje „Ispitivanje tržišta rada“

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH provodi se kao zajednička aktivnost Federalnoga zavoda za zapošljavanje i županijskih službi za zapošljavanje u cilju dobivanja kvantitativnih

i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanje adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada.

Pripreme za provođenje anketiranja poslodavaca u sklopu istraživanja tržišta rada izvršene su u trećem kvartalu 2023., kroz pripremu metodologije i koncepta provođenja ove aktivnosti, a koji su razvijeni u prethodnom razdoblju uz podršku projekta „Unaprjeđenje istraživanja tržišta rada“, koji je financirala EU. U izradi ovoga dijela izvješća korišteni su isključivo podaci prikupljeni kroz anketiranje poslodavaca koje je provedeno u listopadu i studenom 2023.

Istraživanja tržišta rada su jako značajna za kreiranje politika zapošljavanja i pravovremenih interventnih mjera na tržištu rada, posebno imajući u vidu šokove i promjene do kojih dolazi u ekonomskim tokovima. Posljedice ratnih dešavanja na svjetskoj razini negativno utječu na pojedine djelatnosti, a inflatorni šokovi dodatno posljedično utječu na cjelokupno stanje u društvu. U 2023. bilježi se stabilizacija različitih indikatora u gospodarstvu, nastavak rasta broja zaposlenih i prosječne plaće, kao i naplate poreza i doprinosa, ali i smanjenje broja nezaposlenih osoba. Međutim, određene posljedice inflacije su još uvijek prisutne.

Cjelovito izvješće za područje Federacije BiH dostupno je na internetskoj stranici Federalnoga zavoda za zapošljavanje (www.fzzz-ba), a ovdje će biti prikazane njegove glavne značajke koje se odnose na Hercegovačko-neretvansku županiju.

Federalni zavod za zapošljavanje je na temelju master uzorka od oko 10.000 poslodavaca registriranih u Federaciji BiH, koji su imali pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i koji redovno izmiruje obvezne poreze i doprinose, dobivenog iz Porezne uprave Federacije BiH, metodom stratificiranog slučajnog uzorka, izdvojio uzorak koji čini 1.608 poslodavaca (uz očekivanu stopu odgovora od 80 %). Ova veličina uzorka, za stupanj pouzdanosti od 95 % daje rezultate u okviru margine greške od 2,5 %. U skladu s praksom međunarodnih organizacija (ETF, CEDEFOP) uzorkom nisu obuhvaćeni poslodavci iz sljedećih djelatnosti: poljoprivreda, šumarstvo i ribolov; javna uprava i obrana; obrazovanje; zdravstvena i socijalna skrb.

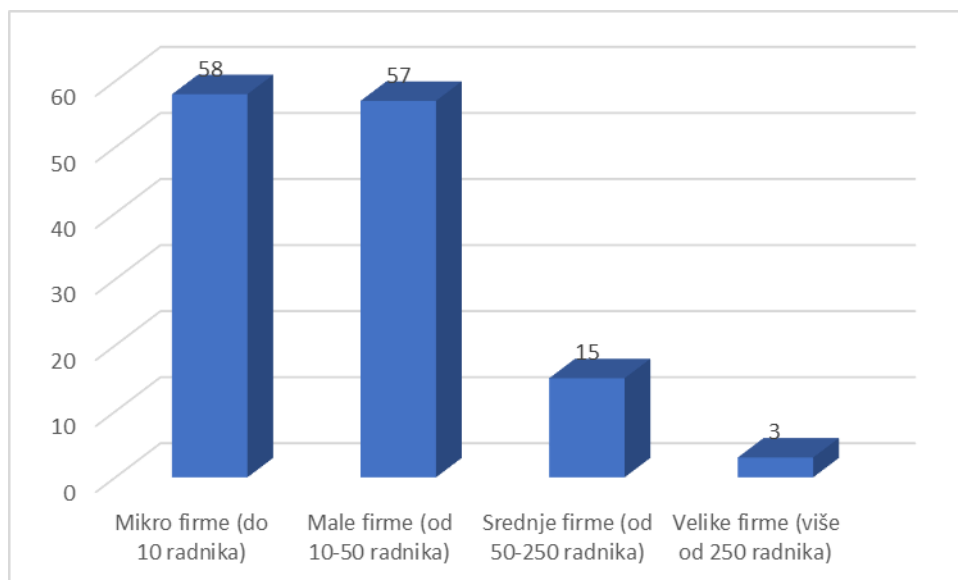
Metodologija istraživanja je harmonizirana na razini Bosne i Hercegovine, pa je upitnik korišten u Federaciji BiH istovjetan upitniku koji je korišten u anketiranju poslodavaca koje su proveli Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH. Tijekom anketiranja korišten je elektronski upitnik, uz trenutni unos podataka u bazu pomoću računala ili tableta (CAPI/TAPI Computer/Tablet Assisted Personal Interviewing). Prikupljanje podataka organizirano je u razdoblju od 25. 9. do 10. 11. 2023.

U HNŽ-u anketirana su 133 poslodavaca, i najveći broj njih su društva s ograničenom odgovornošću (83,5 %), a svega 17 subjekata su obrti. Ovaj podatak je očekivan kada uzmemo u obzir da nisu anketirani poslodavci koji imaju manje od 5 zaposlenih osoba. Opravdanost ovoga uvjeta možda bi trebalo razmotriti ako gledamo sa stanovišta strategije razvoja gospodarstva koja je dosta usmjerena na samozapošljavanje i razvijanje malih biznisa.

Struktura poslodavaca po grupama djelatnosti

Grupa djelatnosti	Građevinarstvo	Industrijske djelatnosti	Trgovina	Uslužne djelatnosti
Broj anketiranih poslodavaca	13	33	32	55

Prikaz strukture anketiranih poslodavaca po veličini

Poslodavci su u momentu provođenja anketiranja zapošljavali, odnosno imali angažiranih 4.912 radnika. Od toga je 40,3 % bilo žena, što ukazuje da postotak zaposlenih žena u uzorku približno odgovara postotku zaposlenih žena u populaciji prema formalnom registru zaposlenih (42,3 %).

U sljedećoj tablici prikazan je broj radnika koji su zaposleni kod anketiranih poslodavaca u HNŽ-u, a isti su prikazani prema spolu i dobi:

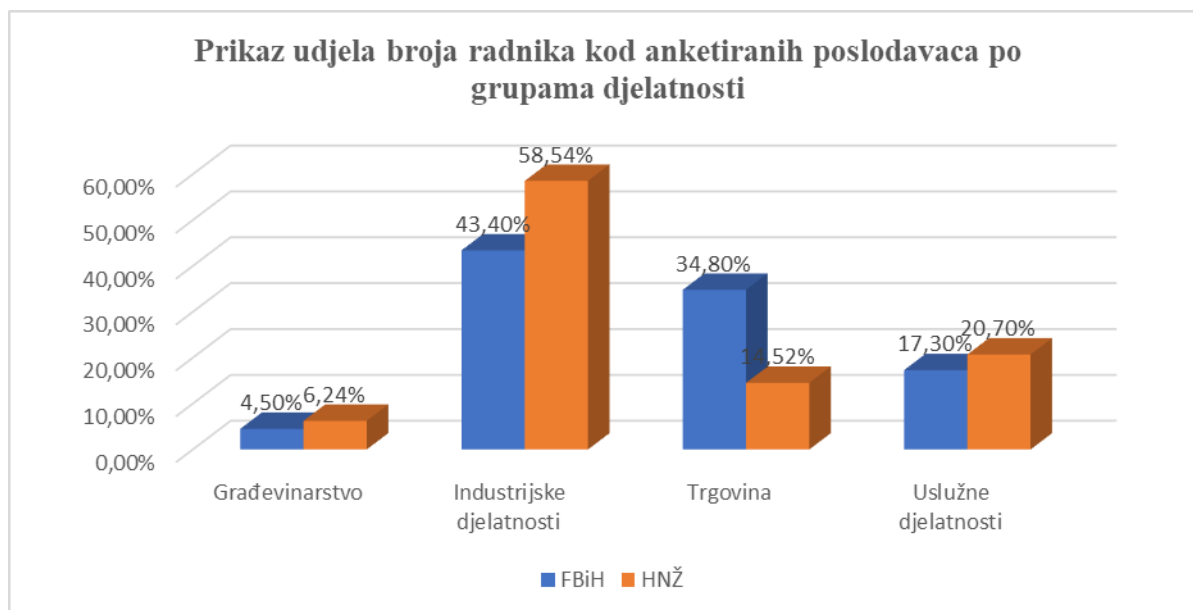
Anketiranje „Ispitivanje tržišta rada“	Ukupan broj radnika	Od toga žena	Udio žena u ukupnom broju radnika	Broj radnika mlađih od 30	Udio mlađih u ukupnom broju radnika	Od toga žena	Broj radnika starijih od 60	Udio starijih od 60 u ukupnom broju radnika	Od toga žena
2023./2024.	4.912	1.981	40,3 %	1.168	23,8 %	398	344	7,0 %	123

Uspoređujući podatke s ranijim istraživanjima, možemo primijetiti da udio zaposlenih žena u ukupnom broju radnika raste, kao i broj mladih osoba.

Promatrajući po grupama djelatnosti, od ukupnog broja radnika kod anketiranih poslodavaca na razini FBiH, najviše je zaposleno u industrijskim djelatnostima 21.725 ili 43,4 %, zatim slijedi trgovina s ukupno 17.411 radnika ili 34,8 %. Kod anketiranih poslodavaca u uslužnim djelatnostima je ukupno 8.649 radnika ili 17,3 %, a najmanje je zaposleno u građevinarstvu

2.261 ili 4,5 %.

U Hercegovačko-neretvanskoj županiji je situacija nešto drugačija, a usporedni prikaz stanja u FBiH i HNŽ-u je predstavljen u grafikonu ispod:

Promatrano prema veličini poslodavaca, u velikim poduzećima je zaposleno 44,5 % od ukupnoga broja zaposlenih u anketiranim poduzećima, a zatim u poduzećima srednje veličine 25,73 %.

<i>Pregled broja radnika kod poslodavaca prilikom anketiranja po veličini poslodavca</i>				
Veličina poslodavca	Ukupno radnika	%	Od toga žena	%
Mikro	430	8,75	166	38,60
Mala	1.013	20,62	384	37,91
Srednja	1.264	25,73	527	41,69
Velika	2.205	44,89	904	41,00
Ukupno	4.912	100,00	1.981	40,33

Promatrajući po grupama djelatnosti, od ukupnoga broja radnika kod anketiranih poslodavaca, najviše je zaposleno u prerađivačkoj industriji 57,9 %, zatim slijedi trgovina s ukupno 764

radnika ili 15,55 % te ugostiteljstvo s 9,51 % udjela. Detaljniji podaci dostupni su u tablici ispod:

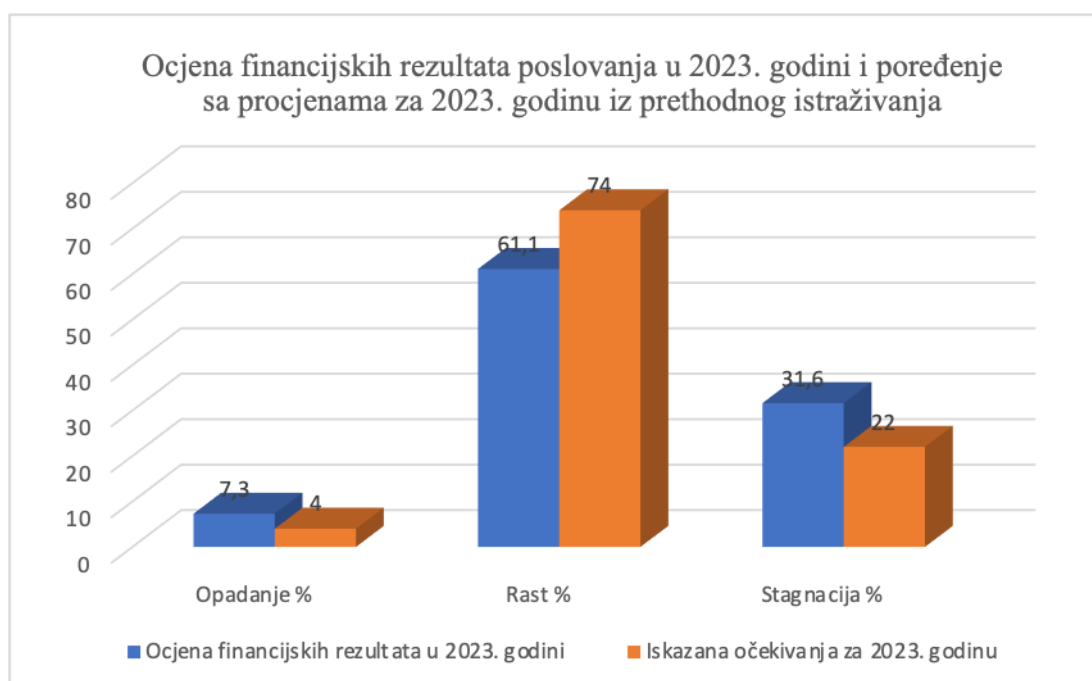
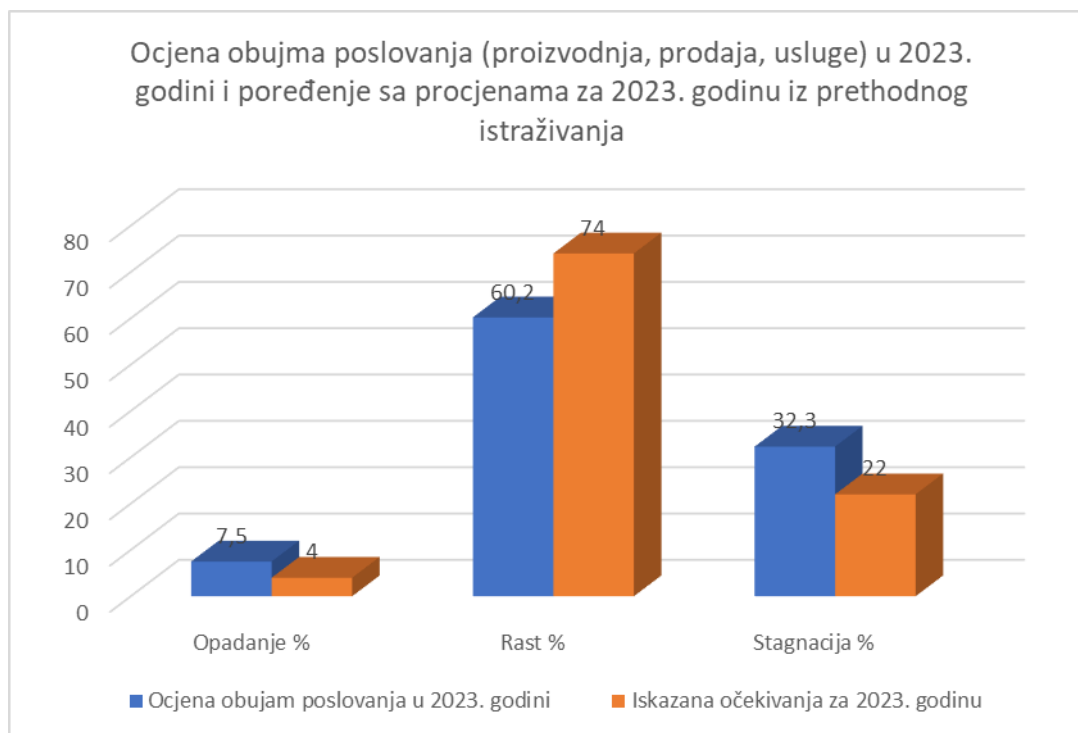
Pregled broja radnika kod poslodavaca prilikom anketiranja po djelatnostima										
HNŽ						FBiH				
Djelatnost	Broj poslodavaca	Broj radnika	Udio u ukupnom broju radnika (%)	Broj žena	Udio žena u broju radnika (%)	Broj poslodavaca	Broj radnika	Udio u ukupnom broju radnika (%)	Broj žena	Udio žena u broju radnika (%)
C	32	2.844	57,90	1.200	42,19	346	2.116	40,2	7.284	36,2
D	1	39	0,79	2	5,13	6	124	0,2	22	17,7
F	13	310	6,31	33	10,65	114	2.261	4,5	275	12,2
G	32	764	15,55	307	40,18	307	17.411	34,8	11.788	67,7
H	5	81	1,65	6	7,41	87	2.062	4,1	380	18,4
I	27	467	9,51	244	52,25	150	2.065	4,1	1.024	49,6
J	4	144	2,93	50	34,72	31	957	1,9	404	42,2
L	2	10	0,20	4	40,00	10	163	0,3	76	46,6
M	11	186	3,79	103	55,38	82	1.285	2,6	518	40,3
N	5	57	1,16	22	38,60	34	631	1,3	281	44,5
S	1	10	0,20	10	100,00	25	265	0,5	187	7,6
Ukupno	133	4.912	100	1.981	40,33	1.248	50.046	100	23.227	46,4

B - Rudarstvo	G - Trgovina	L - Poslovanje nekretninama
C - Prerađivačka industrija	H - Promet, skladištenje	M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom	I - Ugostiteljstvo	N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
E - Snabdijevanje vodom	J - Informacije i komunikacije	R - Umjetnost, zabava i rekreacija
F - Građevinarstvo	K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	S - Ostale uslužne djelatnosti

Trendovi poslovanja

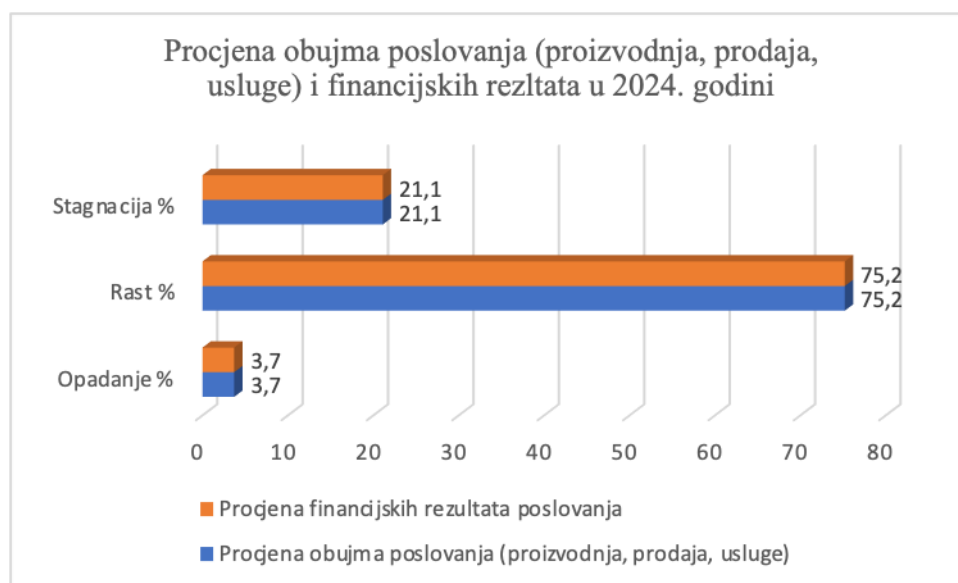
U predviđanjima razvoja poslovanja u 2023. poslodavci su bili prilično optimistični, te je 74 % njih očekivalo rast u obujmu poslovanja i financijskim učincima. Međutim, iako su stvarni rezultati u načelu dobri i pozitivni, navedena predviđanja odstupaju od ranije napravljene procjene.

Na sljedećim slikama prikazane su procjene financijskih učinaka i rasta proizvodnje i prodaje usluga anketiranih poslodavaca za 2023., te ocjene istog prilikom anketiranja:

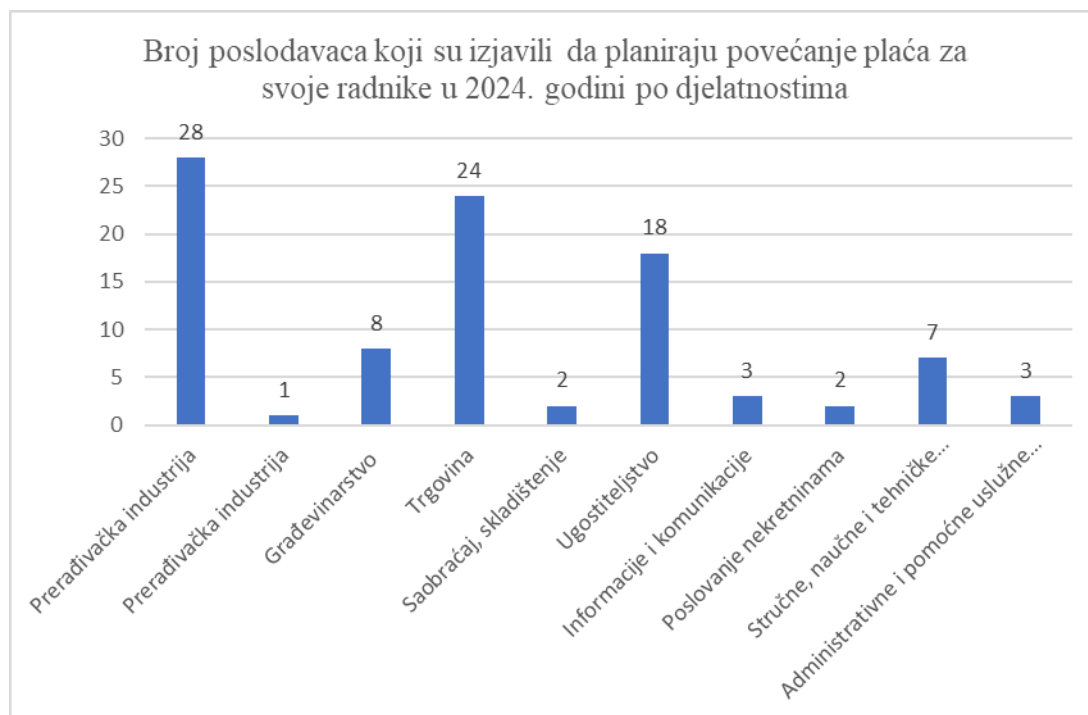

U odnosu na predviđanja za 2023., u stvarnosti su se dogodila odstupanja. U 2023. obujam poslovanja i financijskih rezultata dogodilo se daljnje opadanje za 3 %, dok je rast manji za 14 % od očekivanoga. Stagnacija se također povećala (očekivano 22 %, dogodilo se 31,6 %). Ovakvi podaci su očekivani – i u ranijim istraživanjima procjene poslodavca o njihovim budućim aspektima poslovanja bile su pozitivnije od postignutih rezultata.

U predviđanjima razvoja poslovanja u 2024. poslodavce ne napušta optimizam, te 75 % njih očekuje rast u obujmu poslovanja i financijskim učincima.

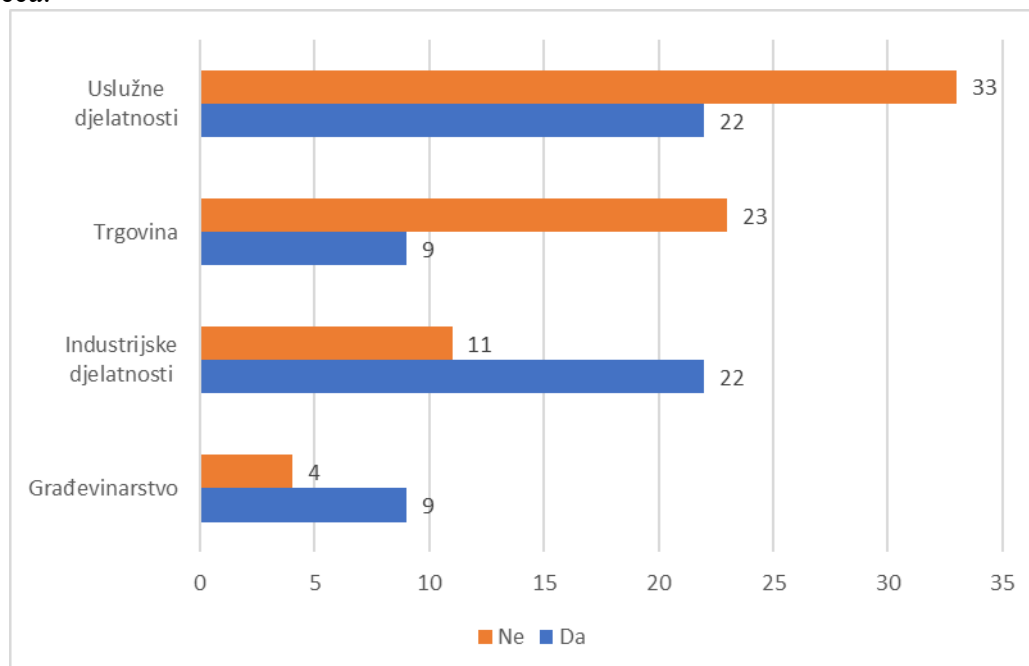
Upitnik je sadržavao i pitanje u vezi s plaćom, s obzirom na to da je plaća jedan od bitnih motivirajućih faktora na tržištu rada, uzrok napuštanja ili prihvatanja određenih poslova, ali i faktor koji je među prvima na koji se utječe u kriznim situacijama. U okviru upitnika poslodavci su odgovarali na pitanje vezano za planove povećanja plaća u 2024. za određene grupe zanimanja. Od ukupno 133 anketiranih poslodavaca iz HNŽ-a, njih 96 (72,2 %) izjavili su da planiraju povećanje plaća za svoje radnike u 2024.

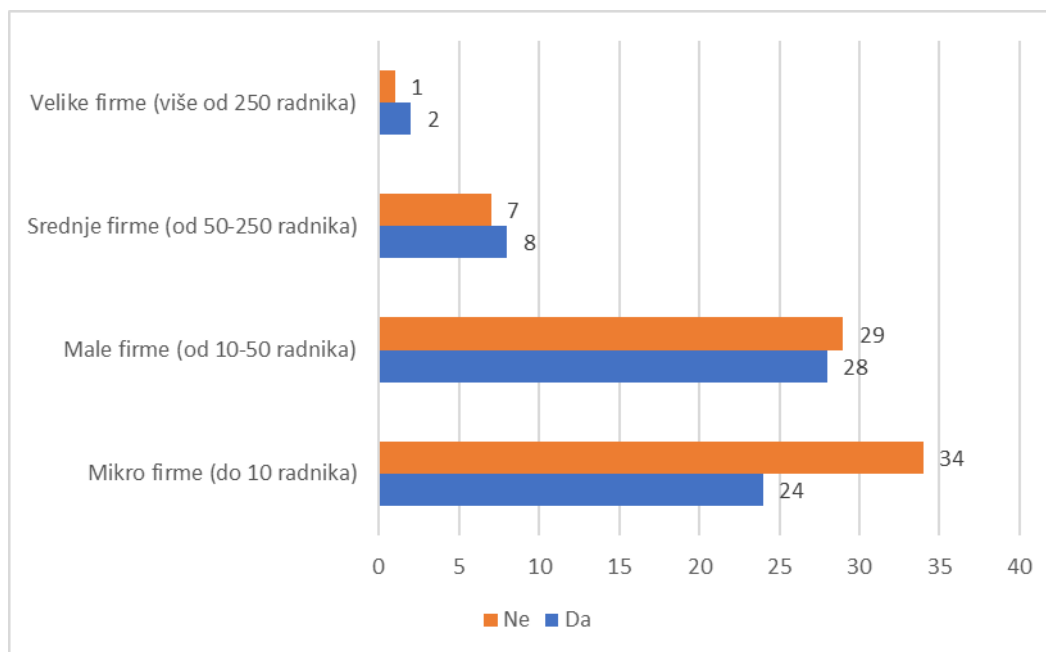

Problemi u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika

Prilikom anketiranja, 46,6 % anketiranih poslodavaca izjavilo je da su u 2023. imali probleme u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika određenoga profila. U prethodnom anketiranju 2022./2023. njih 52 % anketiranih je izjavilo isto.

U donjim grafikonima prikazane su frekvencije odgovora na pitanje „Jeste li imali poteškoća u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika?“ prema grupama djelatnosti te veličini poduzeća:

Pregled zanimanja s kojima su poslodavci imali poteškoća u zapošljavanju u 2023.:

Zanimanje	Broj osoba	%
Kuhar	53	15,82
Sobarica	33	9,85
Vozač putničkog automobila	30	8,96
Zidar	21	6,27
Šivač	20	5,97
Bravar	19	5,67
Pomoćni radnik u proizvodnji	17	5,07
Radnik za jednostavne poslove	15	4,48
Tesar	12	3,58
Prodavač - trgovac	9	2,69
Konobar	8	2,39
Kamenoklesar	7	2,09
Strojarski inženjer	6	1,79
Pomoćni kuhar	6	1,79
Električar	5	1,49
Podrumar	5	1,49
Telefonist - call centar operater	5	1,49
Zavarivač - varilac	5	1,49
Magistar farmacije	4	1,19
Pekar	4	1,19
Vozač teretnoga vozila	4	1,19
Ekonomist	4	1,19
Serviser električnih aparata i opreme	3	0,90

Automehaničar	2	0,60
Elektroinstalater	2	0,60
Elektromonter	2	0,60
Građevinski inženjer	2	0,60
Instalater grijanja, klimatizacije i plinskih instalacija	2	0,60
Limar	2	0,60
Menadžer za marketing	2	0,60
Metalobrusač	2	0,60
Rukovatelj građevinskim strojevima	2	0,60
Barmen	2	0,60
Farmaceutski tehničar	2	0,60
Građevinski tehničar	2	0,60
Rukovatelj presom za metale	2	0,60
Slastičar	2	0,60
Dostavljač	2	0,60
Arhitekt	1	0,30
Čistačica - čistač	1	0,30
Kontrolor parkinga	1	0,30
Mehaničar elektroničar - mehatroničar - CNC operater	1	0,30
Rukovatelj alatnim strojevima	1	0,30
Vozač teškog traktora	1	0,30
Strojarski tehničar	1	0,30
Skladišni radnik - skladištar - magaziner	1	0,30
Tehnolog	1	0,30
Recepcionar	1	0,30
Ukupno	335	100

Kao razloge koji su predstavljali prepreke u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika, poslodavci, koji su imali problema u pronalasku radnika, posebno ističu nedostatak kadra s traženim zanimanjem, a slijedi nezainteresiranost pojedinaca za rad na konkretnom radnom mjestu. Nedostatak kadra s odgovarajućim radnim iskustvom te nedostatak kadra sa stručnim znanjem i vještinama potrebnim za radno mjesto također su se istakli kao bitne prepreke u zapošljavanju.

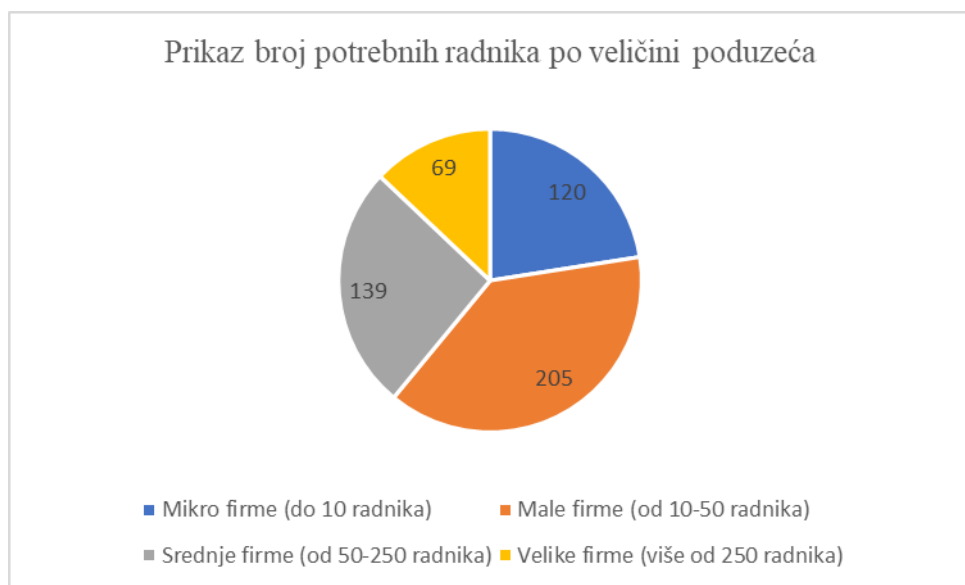
Nemogućnost zadovoljenja potreba za radnicima određenih zanimanja u proizvodnji treba, između ostaloga, tražiti i u uvjetima koji se nude za rad, a ne samo u ograničenjima u vezi s obrazovnim sustavom ili kompetentnošću radne snage.

Frekvencije odgovora o razlozima koji su predstavljali prepreke u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika u 2023.	
Razlozi	Broj odgovora
Nedostatak kadra s traženim zanimanjem	46
Nezainteresiranost pojedinaca za rad na konkretnom radnom mjestu	27

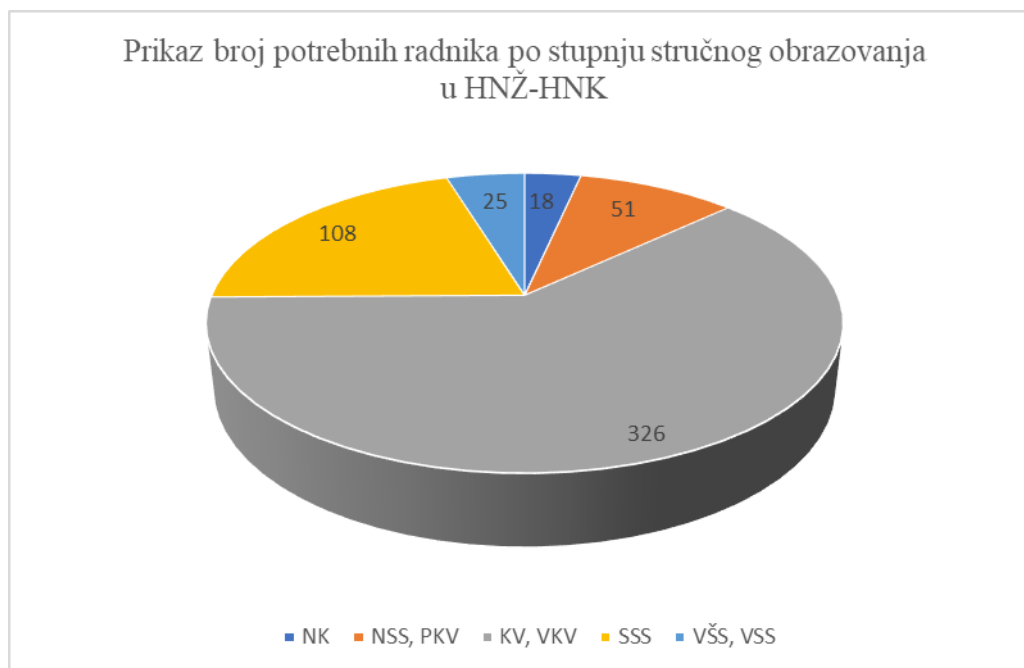
Nedostatak kadra s odgovarajućim radnim iskustvom	20
Nedostatak kadra sa stručnim znanjem i vještinama potrebnim za radno mjesto	19
Nezadovoljstvo kandidata ponuđenom visinom plaće	7
Porezna politika (visoka izdvajanja za poreze i doprinose)	7
Nezadovoljstvo kandidata radnim vremenom i uvjetima rada	6
Udaljenost radnoga mjesta od mjesta boravišta/prebivališta kandidata	6
Opći ekonomski – gospodarski uvjeti	4
Nedostatak poticajnih sredstava za obuku i zapošljavanje	3
Nedovoljno informacija o radnoj snazi	1

Potrebe za zapošljavanjem

Od ukupno 133 anketiranih poslodavca, njih 82 (61,7 %) su iskazala potrebu za zapošljavanjem u sljedećem razdoblju (u prethodnom istraživanju taj udio je iznosio 72,9 % na uzorku od 144 poslodavca). Iskazana je potreba za zapošljavanjem 528 radnika, što je manje za 58 radnika u odnosu na iskazane potrebe za 2023. Povećanje obima poslovanja glavni je razlog planiranoga zapošljavanja u svim grupama djelatnosti.

Najveća potreba je iskazana za kvalificiranim i visokokvalificiranim radnicima (61,7%) te za radnike s IV. stupnjem obrazovanja.

Zanimanja za kojima je najčešće iskazivana potreba su konobari, sobarice te bravari i pomoćni radnici u proizvodnji.

Pregled iskazanih potreba za zapošljavanjem po najčešće spominjanim zanimanjima i stupnju stručnoga obrazovanja

Stupanj stručnoga obrazovanja	Zanimanje	Broj traženih radnika
SSS i KV	Konobar	62
	Sobarica	43
	Bravar	28
	Pomoćni radnik u proizvodnji	28
	Elektroinstalater	20
	Kuhar	20
VŠS i VSS	Strojarski inženjer	10
	Magistar farmacije	5
	Građevinski inženjer	3
	Ekonomist	3

U vezi sa spremnošću poslodavaca da zaposle nezaposlenu osobu iz neke od teže zapošljivih ili specifičnih kategorija, uz mogućnost višestrukoga izbora odgovora, 117 poslodavaca je dalo svoje odgovore. U odnosu na rezultate iz prethodnoga anketiranja, situacija je znatno različita, i to u smjeru smanjenja spremnosti za zapošljavanje osoba iz ovih kategorija.

Najveći broj je iskazao spremnost za zapošljavanje mladih bez radnoga iskustva (73,7 %) i osoba starijih od 50 godina (34,6 %) te žena iz ruralnih područja (18,8 %). Najmanje je iskazana spremnost za zapošljavanje pripadnika romske populacije (0,75 %), dok nijedan poslodavac nije izrazio spremnost za zapošljavanje imigranata.

Spremnost poslodavaca da zaposle neku od teže zapošljivih kategorija radnika

Kategorija osoba	Da	%	Ne	%	Bez odgovora	%
Osobe s invaliditetom	23	17,29	94	70,68	16	12,03
Žrtve nasilja	10	7,52	107	80,45	16	12,03
Štićenici domova za nezbrinutu djecu	4	3,01	113	84,96	16	12,03
Romi	1	0,75	116	87,22	16	12,03
Razvojačeni branitelji	22	16,54	95	71,43	16	12,03
Žene iz ruralnih područja	25	18,80	92	69,17	16	12,03
Mladi bez radnoga iskustva	98	73,68	19	14,29	16	12,03
Stariji od 50 godina	46	34,59	71	53,38	16	12,03
Nekvalificirani radnici	22	16,54	95	71,43	16	12,03
Imigranti (u skladu sa zakonskim propisima)	0	0,00	117	87,97	16	12,03

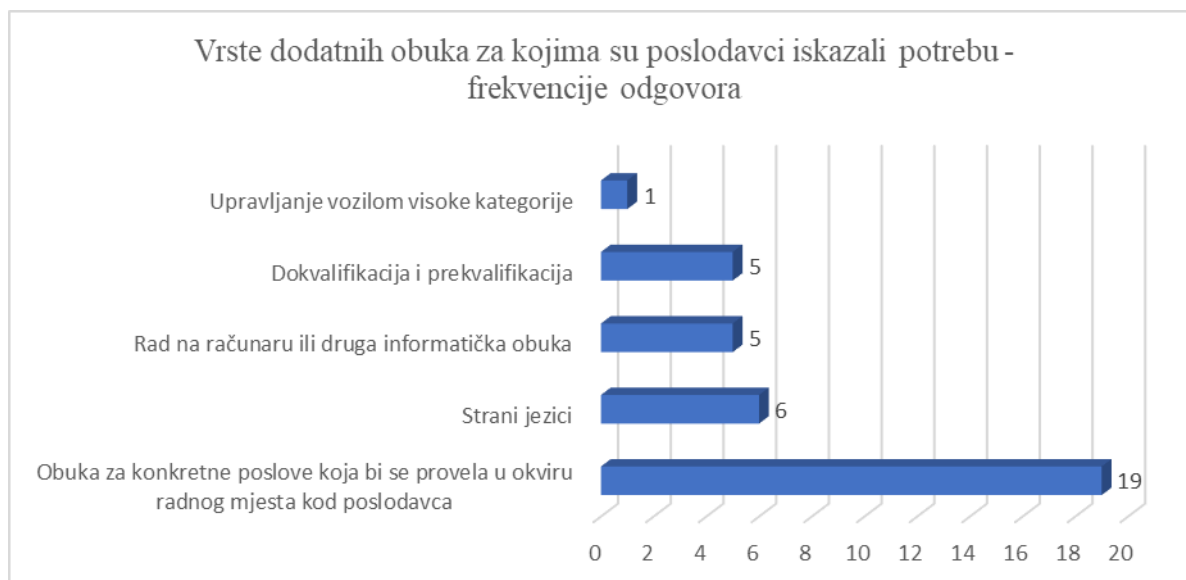
U kontekstu nedostatka radnika na tržištu rada, uz mogućnost višestrukog izbora ponuđenih opcija, anketirani poslodavci su imali priliku iskazati potrebu za zapošljavanjem studenata i stranaca, kao mogućnost rješavanja problema nedostatka radnika. Potrebu za zapošljavanjem studenata je iskazao 21 anketirani poslodavac, 11 poslodavaca iskazalo je potrebu za zapošljavanjem stranaca, dok njih 107 tvrdi da nema potrebu za zapošljavanjem studenata ili stranaca. Glavni izazov u ovom modalitetu rješavanja nedostatka radnika, prema mišljenju većine anketiranih, jesu zakonski ograničene mogućnosti prilikom zapošljavanja studenata i stranaca te dugotrajna i složena procedura u vezi sa zapošljavanjem stranaca.

Očekivani višak radnika i potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika

Svega jedan (1) poslodavac od njih 133 se izjasnio da će imati višak radnika u 2024.

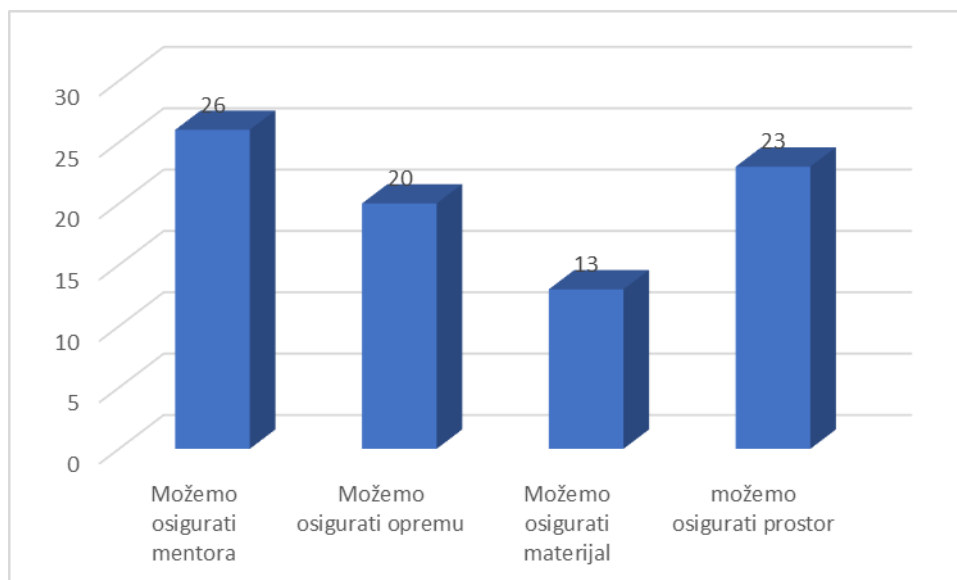
Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u 2024., u skladu sa svojim planovima uvođenja novih tehnologija i promjena u procesu rada odnosno promjena u tehnologiji i organizaciji rada, navelo je 25 poslodavca (18,8 % anketiranih) iz HNŽ-a.

Poslodavcima je ponuđena mogućnost davanja višestrukih odgovora o vrstama dodatnih obuka koje bi provodili, a frekvencije njihovih odgovora su predstavljene na slici ispod:

Na pitanje o mogućnostima (mentor, oprema, prostor i materijali) organiziranja praktične nastave za učenike i studente u 2024., 102 poslodavca (76,7 %) izjavilo je da nemaju mogućnost organiziranja praktične nastave. Ostali su, uz mogućnost višestrukog izbora ponuđenih opcija, izjavili da imaju barem jedan od navedenih resursa i iskazalo spremnost za organiziranje praktične nastave. U tu svrhu samo 17 poslodavaca je spremno ponuditi naknadu od 100 do 300 KM za polaznike prakse.

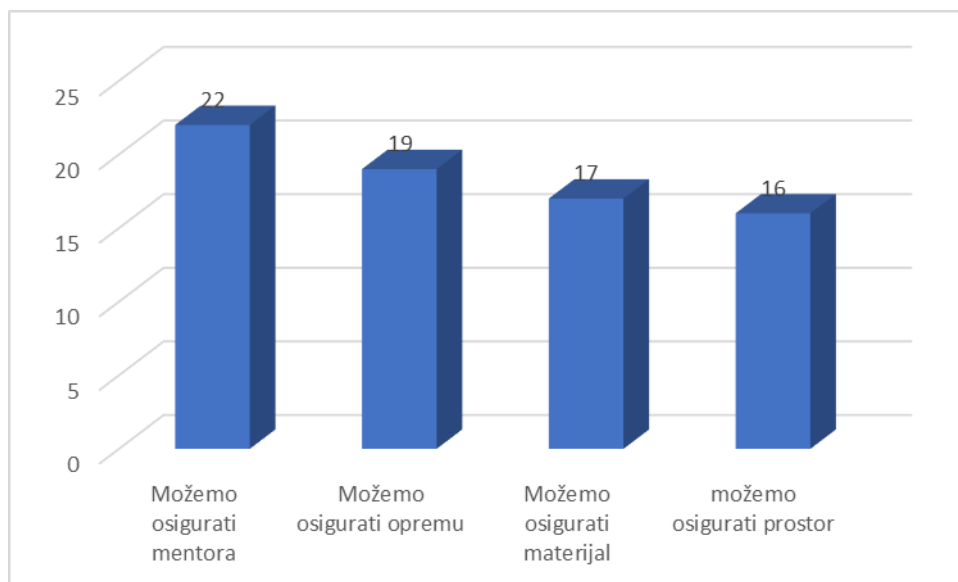
Mogućnosti onih poslodavaca koji su iskazali interes za ove aktivnosti prikazane su na sljedećoj slici:

Najbrojnija zanimanja za koja su poslodavci spremni ponuditi praktičnu nastavu su: konobar, kuhar, strojarski inženjer, električar, pekar, vodoinstalater, prodavač, slastičar, bravar, instalater grijanja, zavarivač i dr., i to za 168 učenika/studenata.

U kontekstu obuke odraslih, 105 anketiranih poslodavca ili 78,9 % od ukupno anketiranih je izjavilo da nema mogućnosti za organiziranje obuke nezaposlenih osoba. Ipak, 28 poslodavaca je izjavilo da imaju barem jedan od navedenih resursa i da su spremni organizirati obuke, stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba.

Mogućnosti onih poslodavaca koji su iskazali interes za ove aktivnosti su prikazane na sljedećoj slici:

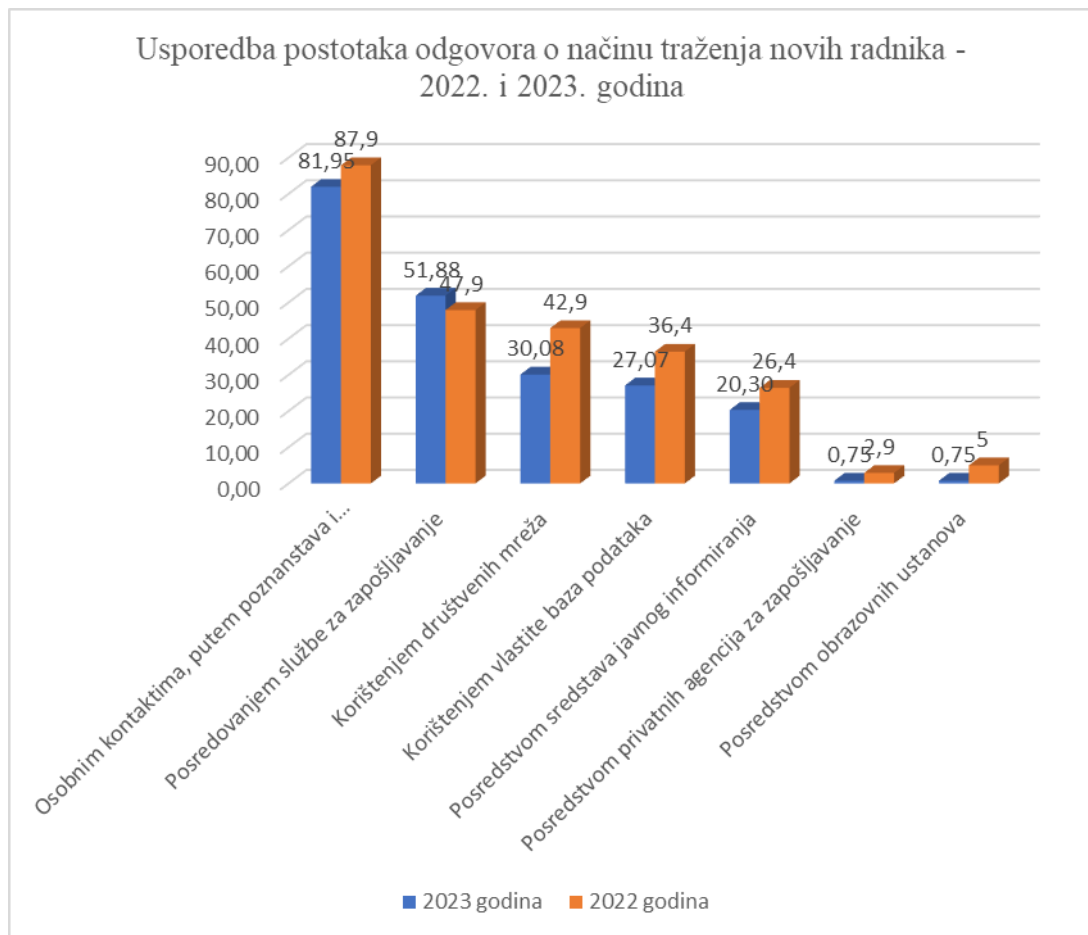
Prilikom anketiranja, u najvećoj mjeri poslodavci su istaknuli mogućnost pružanja obuke nezaposlenim osobama za sljedeća zanimanja: električar, strojarski tehničar, kuhar, prodavač, slastičar, konobar, bravar, instalater grijanja, tesar, zidar, građevinski inženjer i dr., i to za 123 nezaposlene osobe.

Ocjena suradnje poslodavaca s javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH

Na pitanje o uobičajenom načinu traženja novih radnika, poslodavcima je ponuđen niz odgovora s mogućnošću višestrukoga izbora. Na donjem prikazu predstavljeni su njihovi odgovori:

Način traženja radnika	Frekvencija odgovora	(%)
Posredovanjem službe za zapošljavanje	69	51,88
Osobnim kontaktima, putem poznanstava i preporuka	109	81,95
Posredstvom sredstava javnoga informiranja	27	20,30
Putem internetske stranice firme	46	34,59
Korištenjem društvenih mreža	40	30,08
Posredstvom privatnih agencija za zapošljavanje	1	0,75
Posredstvom obrazovnih ustanova	1	0,75

Korištenjem vlastite baza podataka	36	27,07
Drugo	2	1,50

U okviru predočavanja ostvarene suradnje sa Službom i zadovoljstva uslugama koje pruža Služba, u sljedećoj tablici dan je prikaz koliko je poslodavaca koristilo pojedine usluge Službe u 2023.:

Vrsta usluge	Broj poslodavaca koji su koristili uslugu	%
Oglašavanje slobodnih radnih mjesta	79	59,40
Informiranje o ponudi radne snage	91	68,42
Posredovanje u zapošljavanju potrebnog profila radne snage	71	53,38
Selekcija radne snage za potrebe poznatoga poslodavca	48	36,09
Ponuda mjera/programa sufinanciranja zapošljavanja	67	50,38
Ponuda programa obuke, dokvalifikacije, prekvalifikacije	38	28,57
Sudjelovanje na sajmu zapošljavanja	32	24,06

Pravna pomoć	30	22,56
Rješavanje problema viška zaposlenih	40	30,08

Najviše poslodavaca (68,42 %) istaklo je da suradnju ostvaruju u okviru Informiranja o ponudi radne snage, a slijede Oglašavanje slobodnih radnih mjesta (59,40 %) i Posredovanje u zapošljavanju potrebnog profila radne snage (53,38 %).

U sljedećoj tablici je dan prikaz broja anketiranih poslodavaca iz HNŽ-a, koji su pojedinačne usluge koje su koristili ocijenili ocjenama 4 (zadovoljan) i 5 (potpuno zadovoljan):

Vrsta usluge	Broj poslodavaca koji su pojedinačne usluge ocijenili ocjenama 4 (zadovoljan) i 5 (potpuno zadovoljan)
Oglašavanje slobodnih radnih mjesta	65
Informiranje o ponudi radne snage	69
Posredovanje u zapošljavanju potrebnog profila radne snage	51
Selekcija radne snage za potrebe poznatog poslodavca	25
Ponuda mjera/programa sufinanciranja zapošljavanja	41
Ponuda programa obuke, dokvalifikacije, prekvalifikacije	14
Ažurnost u ispunjavanju preuzetih/ugovorenih obveza	34
Sudjelovanje na sajmu zapošljavanja	10
Pravna pomoć	16
Rješavanje problema viška zaposlenih	22

Analitički poslovi i informiranje

U izvještajnom razdoblju izrađeno je Izvješće o radu Službe za 2022., Strateški plan Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje 2024. – 2026. te Program rada Službe za 2024. Oni su usvojeni na Upravnome vijeću Službe i distribuirani svim zainteresiranim subjektima. Načinjeno je i Izvješće o radu Službe za razdoblje siječanj - lipanj 2023.

Suradnja s institucijama koje zanimaju podaci s tržišta rada i iz oblasti zapošljavanja je uspješno održana na dobroj razini i ove godine. U okviru suradnje s raznim institucijama (općine, organizacije civilnoga društva, županijske i federalne institucije), izrađeni su i dostavljeni razni tablični pregledi koji prikazuju stanje u oblasti nezaposlenosti.

Obavljena je redovita mjesečna dostava statističkih podataka o aktivnostima Službe Federalnom zavodu za zapošljavanje BiH, Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ-a, Federalnom zavodu za statistiku i njihovom odjeljenju za statistiku u županiji.

U izvještajnom razdoblju na internetskoj stranici Službe izrađeno je i objavljeno dvanaest brojeva „Statističkog biltena”.

Tiskana su i četiri broja informativnoga glasnika Službe „Informativni pregled”.

Za potrebe internoga informiranja, pravljene su izvodi iz mjesečnih aktivnosti rada podružnica s kojima su upoznati djelatnici svih podružnica i sektora u Središnjem uredu Službe.

U više navrata su ovlašteni djelatnici Središnjega ureda i podružnica sudjelovali u televizijskim i radijskim emisijama.

Oglašavanje svih natječaja, kako onih koji su pristigli izravno od poslodavaca, tako i onih objavljenih u dnevnim tiskovinama, a interesantnih za našu županiju vrši se putem oglasnih ploča u podružnicama i putem internetske stranice Službe: www.szzhnz-k.ba, koja se također ažurira statističkim podacima, javnim pozivima i sl.

Obavljene su aktivnosti koje su uključivale dogradnje i održavanje postojećih informatičkih sustava, baza podataka i programa razvijenih za potrebe Službe.

Infrastruktura:

- redovito održavanje, administriranje i unaprjeđenje serverske opreme i infrastrukture i načina organizacije i pohrane podataka. Upravljanje virtualnim strojevima i pristupom. Automatizacija procesa instalacije programa i ažuriranja zakrpa. U upotrebi je više Windows i Linux poslužitelja
- redovito održavanje, administriranje i unaprjeđenje pasivne i aktivne lokalne i dislocirane mreže računala (žične i bežične računalne komunikacijske mreže te aktivne mrežne opreme na deset lokacija)
- redovito praćenje stanja informatičke opreme u Službi, održavanje, servisiranje i dogradnja.

Informacijski sustavi i usluge:

- dogradnja i održavanje postojećih modula i funkcionalnosti aplikacije za vođenje evidencije nezaposlenih osoba CARMEN i usklađivanje sa zakonskim propisima i potrebama korisnika sustava
- dogradnja i tehničko održavanje internetske stranice Službe - www.szzhnz-k.ba
- tehničko održavanje aplikacije za evidenciju izdanih radnih dozvola stranim državljanima
- tehničko održavanje i administriranje e-mail poslužitelja
- informatička edukacija djelatnika Službe.

U skladu s Uredbom o pomoći stanovništvu zbog rasta indeksa potrošačkih cijena („Sl. novine FBiH, br. 55/22, 77/22 i 86/22), Služba je isplatila jednokratnu novčanu pomoć nezaposlenim osobama koje su se nalazile na evidenciji nezaposlenih na dan 31. 8. 2022. Shodno navedenome, veliki broj nezaposlenih osoba koje su ispunjavale uvjete primile su dva puta jednokratnu novčanu pomoć od po 100,00 KM, ali po dva različita temelja - jednom na temelju Odluke Vlade HNŽ-a, a drugi put po Uredbi Vlade FBiH. Po ovim uplatama jednokratne novčane pomoći nezaposlenima, na koje se ne obračunavaju doprinosi, dužni smo bili podatke o uplatama prenijeti u IS Jedinostveni registar korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi. Usporedbom baza isplata i evidencije nezaposlenih, napravljeni su specifične xml datoteke i izvršen je njihov prijenos u navedeni Jedinostveni registar i time je zadovoljena obveza Službe za prijenosom podataka.

Tijekom izvještajnog razdoblja, na poticaj Federalnoga zavoda za zapošljavanje i drugih službi za zapošljavanje, održana je obuka za osoblje službe vezano uz Oracle Business Intelligence i Data Warehouse.

Uspješno je implementirano visokokvalitetno antivirusno rješenje - GravityZone Business Security Enterprise od Bitdefendera, koji predstavlja sveobuhvatnu platformu za kibernetičku sigurnost s raznolikim alatima za zaštitu od različitih kibernetičkih prijetnji. Nakon temeljite obuke administratora, ovo rješenje je uspješno integrirano u sustav Službe.

Dodatno, uspješno je provedena nabava i implementacija neprekidnog napajanja za cjelokupno centralno serversko okruženje.

Krajem izvještajnog razdoblja, započeta je javna nabava računalne opreme s ciljem modernizacije radnih stanica u Službi. Završetak procesa modernizacije planiran je za prvi kvartal 2024.

Implementiran je monitoring sustav za server sobu opremljen LTE-modemom za praćenje različitih parametara poput temperature, otvaranja vrata, dima, curenja i slično. Obavješćavanje o alarmima moguće je putem različitih kanala, uključujući SMS, SNMP, e-poštu, potencijalno slobodne releje ili sirene.

U Središnjoj službi redovito se obavlja kontrola unosa podataka u aplikacijski program u podružnicama radi otklanjanja pogrešaka koje mogu dovesti do netočnosti ukupnih podataka, kako za podružnice, tako i za Službu u cjelini.

Rad Upravnoga vijeća

Upravno vijeće Službe imenovano je 29. 12. 2021. Rješenjem Vlade HNŽ o konačnom imenovanju Upravnoga vijeća Službe (pod brojem: 01-1-02-3409/21). Dana 4. 2. 2022. održana je prva konstituirajuća sjednica. U izvještajnom razdoblju Upravno vijeće Službe održalo je 12 sjednica. Na sjednicama su donesene sljedeće odluke:

- Odluka o usvajanju izmjena Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2022.;
- Odluka o usvajanju dopuna Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023.;
- Odluka o usvajanju Izvješća o redovitom godišnjem popisu u Službi za zapošljavanje HNŽ-HNK sa stanjem na dan 31. 12. 2022.;
- Odluka o davanju suglasnosti ravnatelju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za poduzimanje završnih radnji vezano za kupovinu poslovnog prostora na adresi Telčeva br. 3 Mostar;
- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje I. - XII. 2022.;
- Odluka o usvajanju Izvješća o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 1. 1. 2022. do 31. 12. 2022.;
- Odluka o usvajanju Pravilnika o izmjenama Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o usvajanju Dokumenta okvirnoga proračuna Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 2024. do 2026.;
- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje siječanj - ožujak 2023.;
- Odluka o usvajanju Pravilnika o izmjeni Pravilnika o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;

- Odluka o usvajanju Izmjena i dopuna Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023.;
- Odluka o odbijanju prigovora kandidatkinje Ele Halilhodžić, izjavljenog na Odluku o izboru kandidata Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK, broj: 01-1-30-17-411/5-23 od 9. 5. 2023.;
- Odluka o razrješenju Alije Šatora s mjesta pomoćnika ravnatelja Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o imenovanju Anela Kljake za pomoćnika ravnatelja Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje I. - VI. 2023.;
- Odluka o usvajanju Nacrta Plana integriteta Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona izrađenog sukladno Strategiji Hercegovačko-neretvanske županije za borbu protiv korupcije 2022. - 2027. i Akcijskom planu za provođenje strategije Hercegovačko-neretvanske županije za borbu protiv korupcije 2022. – 2027.;
- Odluka o usvajanju Izmjena i dopuna Plana javnih nabava za 2023. Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o usvajanju Izvješća o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje od 1. 1. 2023. do 30. 6. 2023.;
- Odluka o raspisivanju natječaja za izbor ravnatelja Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o utvrđivanju visine mjesečne naknade za rad predsjednika i članova Upravnoga vijeća Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o imenovanju tajnika Upravnoga vijeća Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o usvajanju Izvješća o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje I. - IX. 2023.;
- Odluka o usvajanju Prijedloga izmjena i dopuna Financijskoga plana Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023.
- Odluka o izvršenju izmjena i dopuna Financijskoga plana Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2023.;
- Odluka o usvajanju Strateškoga plana Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za razdoblje 2024. - 2026.;
- Odluka o usvajanju Pravilnika o zaštiti na radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK;
- Odluka o usvajanju Prijedloga Financijskoga plana Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2024.
- Odluka o izvršenju Financijskoga plana Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2024. godinu;
- Odluka o usvajanju Plana javnih nabava Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2024. godinu;
- Odluka o davanju suglasnosti ravnatelju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona da može raspolagati sredstvima preko 10.000,00 KM za nabave predviđene Planom javnih nabava za 2024. godinu;
- Odluka o utvrđivanju Programa rada Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2024.;

Sa svih sjednica su izrađeni zapisnici, odluke, zaključci, planovi i drugi materijali te su isti dostavljeni nadležnim institucijama ili sektorima u Službi, a u cilju njihove realizacije.

Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH”, broj: 41/01, 22/05 i 9/08), taj vid materijalno-pravne zaštite obuhvaća novčanu naknadu, uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba i uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje radi ispunjavanja uvjeta za mirovinu.

U razdoblju siječanj - prosinac 2023. ukupno je izrađeno 5.560 rješenja u postupku ostvarivanja prava na novčanu naknadu (priznato pravo 4.158, prestanak prava 1.121, nastavak prava 242, odbijeno zahtjeva 39). Broj novozaprimljenih zahtjeva za rješavanje u prvome stupnju je 4.204 (za 13,38 % više u odnosu na 2022.). Svi zahtjevi su riješeni u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Zakonu o upravnom postupku.

Prosječno vrijeme korištenja novčane naknade je devet mjeseci, a prosječna visina te naknade je 486,28 KM, odnosno 40 % prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnoga odnosa za nezaposlene osobe, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. U izvještajnom razdoblju podneseno je devet (9) žalbi, po kojima je Služba, kao prvostupanjsko tijelo postupila u skladu sa Zakonom o upravnom postupku.

Zahtjev za jednokratnu isplatu novčane naknade, u skladu s člankom 30a Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, podnijelo je 20 osoba jer su samostalno ili s drugom osobom obrazovale gospodarsko društvo, radnju ili drugi oblik obavljanja samostalne djelatnosti.

Služba je sa sedam osoba zaključila ugovor o vraćanju duga u ratama u skladu s Pravilnikom o uvjetima i načinu vraćanja novčane naknade koju je nezaposlena osoba ostvarila, a na koju nije imala pravo.

Izrada rješenja za ostvarivanje prava na novčanu naknadu vrši se elektronski uz pomoć aplikacije CARMEN. U tijeku je nadogradnja ove aplikacije za izradu izvješća po raznim kriterijima.

Pravo na zdravstveno osiguranje mjesečno su koristile prosječno 21.032 osobe.

Pravo na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, u skladu s člankom 31. stavak 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, stječu nezaposlene osobe kojima nedostaje do tri godine staža osiguranja kako bi ostvarile pravo na mirovinu. Zahtjev za ostvarivanje toga prava u izvještajnom razdoblju podnijelo je 308 osoba, dok je to pravo ostvarilo 198 osoba. Služba je odbila 38 osoba sa zahtjevom za ostvarivanje ovoga prava. Za postupanje po neriješenim zahtjevima čeka se dostavljanje uvjerenja o ukupnom stažu od nadležne službe mirovinskog i invalidskog osiguranja. U izvještajnom razdoblju podneseno je 12 žalbi po kojima je Služba, kao prvostupanjsko tijelo, postupila u skladu sa Zakonom o upravnom postupku.

Kadrovi i opremljenost prostora

Na dan 31. 12. 2023. u Službi je zaposleno 96 radnika, i to 79 radnika visoke stručne spreme, 2 radnika više stručne spreme, 1 radnik je VKV i 14 radnika sa srednjom stručnom spremom. U Službu su primljena 3 vježbenika s VSS - visoko obrazovanje stečeno po Bolonjskome sustavu studiranja radi stručnoga osposobljavanja u struci. Vježbenici su primljeni kroz program Federalnoga zavoda za zapošljavanje.

U radni odnos na određeno vrijeme primljeno je 18 radnika. Radni odnos prestao je za 26 radnika i to za 22 radnika zbog isteka ugovora o radu na određeno vrijeme, jednome radniku sporazumno i za 3 radnika zbog ispunjavanju uvjeta za mirovinu.

Primljeno je i 8 radnika na neodređeno vrijeme. Prijem radnika izvršen je nakon provedene natječajne procedure u skladu sa Zakonom o radu („Službene novine Federacije BiH”, br. 26/16 i 89/18), Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegovačko-neretvanskoj županiji („Narodne novine HNŽ”, br. 4/19, 5/19 i 5/20) i Pravilniku o radu Službe.

Matične evidencije radnika Službe i Evidencije o radnom vremenu uspostavljene su u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu („Službene novine FBiH“, broj 92/16) kojim se propisuje sadržaj i način vođenja evidencija o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu kod poslodavca. Od studenoga 2013. koristi se aplikacija koja omogućava dostupnost svih podataka u vezi s kvalifikacijskom, spolnom i starosnom strukturom te podatke o ukupnom radnom stažu, radnom mjestu i sl.

Središnja služba i podružnice smješteni su u prostorima koje su u njezinom posjedu ili vlasništvu. Služba je do sada uknjižila sljedeće poslovne prostore: Središnja služba u Mostaru, Čapljina, Neum, Stolac i Prozor-Rama. Uz angažman odvjetnika i dalje se poduzimaju redovite aktivnosti s ciljem uknjižbe ostalih poslovnih prostora u Konjicu, Jablanici, Čitluku, Ravnom i poslovni prostor u Sarajevu. Služba je zaključila kupoprodajni ugovor za kupovinu poslovnog prostora u kojem je smještena Podružnica Mostar – Odjeljenje 2, a nalazi se na adresi Telčeva br. 3. U tijeku su aktivnosti vezano za njegovu uknjižbu.

Pravni i opći poslovi

Tijekom izvještajnoga razdoblja, u Sektoru za pravne, opće i kadrovske poslove urađeni su svi tekući poslovi u vezi s provedbom tendera; izrada pravilnika, ugovora, odluka, rješenja; tumačenje propisa i davanja uputa za rad; odgovori na tužbe; zastupanja pred sudovima; izrada prigovora na prijedloge za izvršenja; izdavanja raznih uvjerenja i sl. Zatim, poslovi zavođenja prispjele pošte (u glavnu knjigu protokola ukupno je zavedeno 1.411 predmeta, a kroz upisnike prvostupajnskih predmeta i pomoćne evidencije protokolirano je: novčane naknade – 4.204, programi sufinanciranja – 992, radne dozvole – 390, tenderi – 152, dokup staža – 308, žalbe – 24, upravno vijeće – 31) i dostave istih nadležnim referentima na rješavanje, a potom arhiviranja istih; distribucija raznih materijala i sl.

Upravno vijeće Službe je 31. 7. 2023. usvojilo Nacrt Plana integriteta Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona koji je izrađen u skladu sa Strategijom Hercegovačko-neretvanske županije za borbu protiv korupcije 2022. - 2027. i Akcijskim planom za provođenje strategije Hercegovačko-neretvanske županije za borbu protiv korupcije 2022. – 2027. Nacrt je dostavljen Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije na davanje mišljenja. Donošenjem Plana integriteta Služba bi

realizirala jedinu stavljenju, a nerealiziranu preporuku Ureda za reviziju institucija Federacije BiH.

Također, usvojen je i Pravilnik o zaštiti na radu sukladno Zakonu o zaštiti o radu FBiH. Temelj za njegovu izradu je Akt o procjeni rizika koji sadrži opis procesa rada s procjenom rizika od povrede na radu ili oštećenja zdravlja na mjestu rada u radnoj okolini i mjere za otklanjanje ili smanjivanje rizika na najmanju moguću mjeru u cilju poboljšanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. U Službi je u travnju 2023. izvršeno osposobljavanje radnika iz područja zaštite od požara i iz područja rad na siguran način.

Dana 10. 12. 2022. stupile su na snagu Izmjene i dopune Zakona o javnim nabavama i u tijeku je izrada Pravilnika o javnim nabavama roba, usluga i radova Službe.

Posebno treba istaknuti da je u tijeku izrada novog Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike dostavilo je Federalnom zavodu za zapošljavanje i županijskim službama Prednacrt zakona na davanje mišljenja. Služba je odgovorno pristupila ovom zadatku. Održan je sastanak predstavnika Federalnoga zavoda za zapošljavanje i županijskih službi radi razmjene mišljenja i iznalaženja zajedničkih rješenja. U ostavljenom roku, Služba je Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavila konkretne prijedloge zakonskih rješenja. Također im je dostavljen i dopis u kojem je istaknuto da Služba smatra da predstavnici županijskih službi za zapošljavanje trebaju biti članovi radne grupe za izradu Prednacrta zakona kako bi izravno sudjelovali u njegovoj izradi. U slučaju da ovaj prijedlog ne bude prihvaćen, predložen je prijašnji način sudjelovanja županijskih službi za zapošljavanje u izradi Prednacrta zakona (županijske službe bi dostavile prijedloge i primjedbe Federalnom zavodu za zapošljavanje radi formiranja zajedničkog stava), jer bi zajednička iskustva pomogla u izradi jedinstvenog prijedloga koji bi prezentirao predstavnik Federalnoga zavoda za zapošljavanje, a koji je već član radne grupe za njegovu izradu. Predloženo je da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike organizira sastanak s ravnateljicom Federalnoga zavoda za zapošljavanje i ravnateljima županijskih službi radi rješavanje dilema koje su uočene, s obzirom na to da županijske službe za zapošljavanje nisu sudjelovale u izradi dostavljenoga prednacrta. Svi dostavljeni prijedlozi imali su za cilj iznalaženje što boljih rješenja za izradu što kvalitetnijega zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji će biti primjenjiv u praksi.

U skladu s Financijskim planom Službe za 2023. i Planu javnih nabava, obavljani su svi stručno-administrativni poslovi u vezi s nabavom roba, vršenjem usluga i izvođenjem radova (izrada odluka o pokretanju postupka, priprema tenderske dokumentacije, sačinjavanje obavijesti o nabavi, objava, prikupljanje ponuda, selekcija i odabir najpovoljnijeg ponuditelja, sačinjavanje zapisnika, izvješća o radu povjerenstva, provođenje e-aukcije, davanje preporuke, zaključenje ugovora i dostavljanje izvješća Agenciji za javne nabave BiH). U izvještajnom razdoblju, prema predviđenom Financijskom planu Službe, Planu javnih nabava, a u skladu sa Zakonom o javnim nabavama, provedeni su sljedeći tenderi: Pretplata na Službene novine i Službeni glasnik (pisane i elektronske) i stručni tisak; Nabava sokova, pića i napitaka; Nabava guma; Pretplata na dnevni i tjedni tisak; Nabava uredskoga materijala i sitnoga inventara; Nabava goriva; Nabava dijelova za održavanje sustava grijanja i hlađenja; Nabava stručne literature; Usluge servisiranja i čišćenja klima-uređaja; Zdravstvene usluge za radnike Službe (sistematski pregled); Usluga stručne naobrazbe (simpoziji, seminari, razne obuke itd.); Održavanje sustava VPN-a - umrežavanje podružnica i Središnje službe; Usluge čišćenja poslovnih prostorija; Usluge nabave i ugradnje elektroinstalacija i vodoinstalacija (el. kablovi, vodovodne cijevi, sanitarije); Tekuće održavanje: usluge održavanja poslovnih prostorija, sitni popravci (zamjena ili popravak prozora, vrata, stakala, sijalica, roleta i slično);

Usluge pranja vozila; Bankarske usluge; Najam parking mjesta za vozilo; Održavanje telefonske centrale; Usluge javnoga oglašavanja; Usluge servisiranja i održavanja vozila; Usluge uređenja zelenih površina; Nabava uredskoga namještaja; Nabava službenoga vozila; Nabava arhivskih polica, Usluge fizičke i tehničke zaštite ljudi i imovine; Odvjetničke usluge; Žurne sanacije; Nabava dijelova za održavanje sustava tehničke zaštite objekata i videonadzor; Nabava fiksnih i mobilnih telefona; Novogodišnji paketići za djecu; Usluge održavanja i unaprjeđenja sustava financijskoga upravljanja i kontrole; Usluge deratizacije poslovnih prostorija; Usluge odvoza i deponije kabastoga otpada; Usluge tiskanja; Usluge osiguranja imovine, radnika i vozila; Farbanje i gletanje zidova podružnica; Održavanje opreme za videonadzor; Održavanje opreme za evidenciju radnoga vremena; Održavanje alarmnog sustava; Ostale stručne usluge; Usluge izrade projektne dokumentacije za parking Službe; Nadzor nad građevinskim radovima; Usluge izrade projektne dokumentacije za planirane građevinske radove; Dogradnja aplikacije – Obrada registraturne građe; Nabava računalne opreme s pripadajućom opremom; Metalni ormar s ključem za arhivu; Nabava uređaja za filtriranje vode; Uređenje parkinga Službe; Nabava pokretne rampe za parking Službe; Građevinski radovi na poslovnim zgradama Službe.

Redovito su održavani objekti i oprema u skladu s potrebama i raspoloživim sredstvima Službe.

Interna revizija

Interna revizija je neovisno, objektivno uvjeravanje i konzultantska aktivnost kreirana s ciljem dodavanja vrijednosti i unaprjeđenja poslovanje organizacije. Pomaže organizaciji ostvariti svoje ciljeve osiguravajući sustavan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju učinkovitosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Funkciju interne revizije u Službi obavlja Jedinica interne revizije, koja je uspostavljena u skladu sa Zakonom o internoj reviziji i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinice za internu reviziju u javnom sektoru FBiH, Pravilnikom interne revizije Službe, Poveljom interne revizije Službe i Odlukom o izmjeni Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Službe.

Godišnjim planom Jedinice interne revizije za 2023. planirane su i izvršene tri revizije. U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH pripremljeno je Godišnje izvješće interne revizije za prethodnu godinu koje je dostavljeno Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnoga ministarstva financija. Osim navedenoga izvješća, Jedinica interne revizije izradila je i Mišljenje interne revizije o sustavu financijskog upravljanja i kontrole za revidirana područja, u okviru Izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Izrađeni su i usvojeni planski dokumenti: Studija rizika Jedinice interne revizije za 2024., Strateški plan Jedinice interne revizije za razdoblje 2024. - 2026. i Godišnji plan Jedinice interne revizije za 2024.

Strateški plan je sastavljen na temelju procjene rizika i u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH, Standardima interne revizije, Etičkom kodeksu internih revizora, Povelji interne revizije, Metodologiji rada interne revizije u javnom sektoru FBiH i Priručniku za procjenu rizika i planiranje interne revizije u javnom sektoru FBiH. Strateški plan se odnosi na razdoblje 2024. – 2026. i predstavlja ažuriranu verziju prethodnog Strateškog plana za razdoblje 2023. – 2025.

Godišnji plan za 2024. sastavljen je na temelju Strateškoga plana za 2024. - 2026. Jedinice za internu reviziju, koji je usvojio ravnatelj Službe. U njemu se definiraju aktivnosti Jedinice za internu reviziju na ostvarivanju ciljeva iz Strateškoga plana i određuju ciljevi, obujam, metodologija, trajanje i resursi koji su potrebni za obavljanje revizorskih aktivnosti u 2024. Donosi se na temelju Studije rizika JIR, na temelju koje se pravi plan prioriternih revizija u planskoj godini.

Godišnji plan je predmet kontinuiranog pregleda tijekom godine i ažurira se po potrebi, da bi se odrazile značajne promjene u organizaciji ili u Jedinici za internu reviziju, kao i svi dodatni zadaci na zahtjev rukovoditelja. Navedene aktivnosti odgovaraju strateškom cilju: Poboljšanje kvaliteta i pouzdanosti procesa Službe. Radi unaprjeđivanja znanja, vještina i kompetencija, interni revizori su tijekom 2023. sudjelovali na dodatnim edukacijama, konferencijama i webinarima radi što kvalitetnijeg obavljanja poslova i zadataka revizora.

Materijalno-financijsko poslovanje

Ukupni prihodi i primici ostvareni u izvještajnom razdoblju iznose 18.881.734,00 KM. Sastoje se od: poreznih prihoda u iznosu od 17.249.242,00 KM, neporeznih prihoda u iznosu od 136.604,00 KM, primitaka u iznosu od 1.491.788,00 KM i primljenih otplata danih zajmova u iznosu od 3.800,00 KM.

Porezni prihodi čine 91,35 % ukupnih prihoda i primitaka, tj. prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti koji obveznici uplaćuju po stopi od 2,00 % na bruto plaće. Obveznik na račun županijske službe za zapošljavanje uplaćuje 70,00 % obračunatoga doprinosa, a 30,00 % na račun Federalnoga zavoda za zapošljavanje. Neporezni prihodi odnose se na prihode od kamata, usluga građanima i ostale neplanirane prihode. Primici se odnose na nedostajuća sredstva za materijalno-socijalno osiguranje nezaposlenih osoba u iznosu od 757.085,00 KM, sredstva za kupovinu poslovnoga prostora Podružnice Mostar - Odjeljenje 2 u iznosu od 202.455,00 KM i programe za poticaj zapošljavanja u iznosu od 532.248,00 KM.

Ukupni rashodi i izdaci iznose 18.385.482,00 KM. Sastoje se od izdataka za: plaće i naknade troškova zaposlenima, doprinose poslodavcu i ostale poreze i doprinose, materijal, sitni inventar i usluge, grantove drugim razinama vlasti, tekuće grantove pojedincima na temelju materijalno-socijalnog osiguranja nezaposlenih osoba, ostale grantove pojedincima i neprofitnim organizacijama, sufinanciranje zapošljavanja, druge tekuće rashode i izdatke za nabavu stalnih sredstava.

U ukupnim rashodima i izdacima, izdaci za materijalno-socijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 59,00 % ukupnih rashoda i izdataka. Služba nedostajuća sredstva potražuje od Federalnoga zavoda za zapošljavanje. Iznos potraživanih sredstava ovisi od ostvarenih prihoda i rashoda u tekućem mjesecu. Nedostajuća sredstva za proteklo razdoblje iznose 757.085,00 KM.

Izdaci za novčane naknade su za 26,61 % veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zbog većeg broja korisnika novčane naknade i većeg mjesečnog iznosa novčane naknade po korisniku. Usporedbe radi, prosječni mjesečni iznos novčane naknade po korisniku u 2022. iznosio je 427,27 KM, a u 2023. godini 486,28 KM.

Izdaci za zdravstveno osiguranje veći su za 1,84 %, a izdaci za dokup staža su veći za 59,18 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Plaće i naknade troškova zaposlenima iznose 4.963.691,00 KM, od čega bruto plaće iznose 4.456.281,00 KM i naknade troškova zaposlenima 498.410,00 KM. Broj zaposlenih osoba na dan 31. 12. 2023. je 96 osoba, od čega su 2 osobe vježbenici. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi iznose 468.667,00 KM, a odnose se na zakonom propisane doprinose.

Izdaci za nabavu materijala, sitnoga inventara i usluge iznose 1.115.490,00 KM. Odnose se na nabavu materijala, sitnoga inventara i usluga za obavljanje djelatnosti Službe.

Tekući grantovi drugim razinama vlasti u iznosu od 14.303,00 KM odnose se na uplatu sredstava Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, u skladu s važećom zakonskom regulativom.

Tekući grantovi neprofitnim organizacijama iznose 29.500,00 KM, a odnose se na pomoći neprofitnim organizacijama, u skladu s Pravilnikom o dodjeli jednokratne novčane pomoći Službe.

Izdaci za aktivne mjere zapošljavanja iznose 532.248,00 KM, a odnose se na programe za poticaj zapošljavanja koji se realiziraju preko Službe, iz sredstava Federalnoga zavoda za zapošljavanje i Vlade HNŽ-a.

Drugi tekući rashodi u iznosu od 5.506,00 KM odnose se na pogrešne uplate prihoda od doprinosa, za koje Služba vrši povrat na temelju rješenja nadležne porezne uprave, i izdatke za izvršenja sudskih presuda i rješenja o izvršenju.

Sredstva za kapitalne izdatke iznose 443.606,00 KM, a odnose se na nabavu poslovnoga prostora za Podružnicu Mostar - Odjeljenje 2 u iznosu od 237.644,00 KM i nabavu namještaja, opreme i motornoga vozila u iznosu od 186.285,00 KM, te nabavu sredstava u obliku prava u iznosu 19.677,00 KM.

Ukupni prihodi i primici iznose 96,65 % planiranih, a rashodi i izdaci 94,11 % od planiranih sredstava. Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti su 2,07 % veći od planiranih sredstava, a u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 19,49 %. Ostvareni višak prihoda nad rashodima iznosi 496.252,00 KM.

Prilog: Tablice Porezne uprave o stanju zaposlenosti na dan 31. 12. 2023.

Tablica 1: Pregled broja zaposlenih i broja poslovnih subjekata po obliku vlasništva i obliku organiziranja na dan 31. 12. 2023.

			Broj poslovnih subjekata	Broj zaposlenih
Općina	Oblik	Oblik organiziranja		
ČAPLJINA	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	2	4
	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	1	5
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	4	115
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	178	1,317
	DRŽAVNO	Javna ustanova	2	181
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	178	973
	NEMA	Predstavništva stranih osoba u BiH	1	1
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	307	530
	NEMA	Savez udruženja ili fondacija	1	18
	NEMA	Strana i međunarodna nevladina organizacija	1	2
	NEMA	Sudska vlast	1	39
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	189
	NEMA	Tužiteljstva i pravobraniteljstva	1	2
	NEMA	Udruženje	9	16
	DRŽAVNO	Ustanova	7	67
	PRIVATNO	Ustanova	8	318
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	2	9
	ZADRUŽNO	Zadruga	2	10
ČITLUK	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	3	78
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	1	52
	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	1	19
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	376	2,687
	NEMA	Fondacija	3	5
	DRŽAVNO	Javna ustanova	1	106
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	218	1,094
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	449	781
	NEMA	Savez udruženja ili fondacija	1	1
	NEMA	Strana i međunarodna nevladina organizacija	3	13
	NEMA	Sudska vlast	1	21
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	97
	NEMA	Udruženje	12	24
	PRIVATNO	Ustanova	6	105
	DRŽAVNO	Ustanova	10	332
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	2	36
	ZADRUŽNO	Zadruga	1	2
	KOMBINIRANO	Dioničarsko društvo	2	227
	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	2	2
	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	2	16

JABLANICA	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	56	315
	DRŽAVNO	Javna ustanova	7	226
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	64	643
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	176	426
	NEMA	Savez udruženja iii fondacija	2	3
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	63
	NEMA	Tužiteljstva i pravobraniteljstva	1	1
	NEMA	Udruženje	6	7
	PRIVATNO	Ustanova	1	5
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	1	6
KONJIC	KOMBINIRANO	Dioničarsko društvo	3	1.593
	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	3	32
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	2	74
	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	4	22
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	174	2.383
	NEMA	Fondacija	1	1
	DRŽAVNO	Javna ustanova	11	733
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	144	821
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	332	587
	NEMA	Sudska vlast	1	45
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	123
	NEMA	Tužiteljstva i pravobraniteljstva	1	2
	NEMA	Udruženje	6	32
	PRIVATNO	Ustanova	5	55
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	1	24
	ZADRUŽNO	Zadruga	2	3
MOSTAR	KOMBINIRANO	Dioničarsko društvo	7	845
	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	14	591
	NEMA	Diplomatsko-konzularna predstavništva	1	5
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	3	334
	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	8	694
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	1.327	9.560
	PRIVATNO	Društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću	1	2
	NEMA	Fondacija	6	14
	DRŽAVNO	Javna ustanova	40	2.461
	DRŽAVNO	Javno poduzeće	3	367
	PRIVATNO	Komanditno društvo	1	1
	NEMA	Komora	5	5
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	1.071	8.431
	NEMA	Ombudsman	1	10
	NEMA	Tijela uprave	23	782
	NEMA	Podružnice stranog društva	3	7
	NEMA	Politička organizacija	4	24
	NEMA	Predstavništva stranih osoba u BiH	2	3
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	1.575	2.948
	NEMA	Savez udruženja ili fondacija	7	18

	NEMA	Strana i međunarodna nevladina organizacija	2	16
	NEMA	Strukovne asocijacije	3	17
	NEMA	Sudska vlast	2	169
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	5	1.601
	NEMA	Tužiteljstva i pravobraniteljstva	3	74
	NEMA	Udruženje	81	328
	NEMA	Upravne organizacije	12	613
	KOMBINIRANO	Ustanova	1	4
	DRŽAVNO	Ustanova	40	5.050
	PRIVATNO	Ustanova	49	545
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	10	82
	ZADRUŽNO	Zadruga	6	6
STOLAC	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	1	36
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	74
	NEMA	Tužiteljstva i pravobraniteljstva	1	4
	NEMA	Humanitarna organizacija	1	4
	NEMA	Savez udruženja iii fondacija	1	2
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	1	6
	ZADRUŽNO	Zadruga	2	6
	NEMA	Udruženje	4	17
	DRŽAVNO	Javna ustanova	5	196
	DRŽAVNO	Ustanova	6	209
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	52	308
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	70	272
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	173	239
RAVNO	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	19
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	1	3
	NEMA	Udruženje	1	1
	DRŽAVNO	Ustanova	1	21
	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	2	11
	DRŽAVNO	Javna ustanova	3	24
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	9	26
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	9	35
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	10	26
PROZOR	PRIVATNO	Dioničarsko društvo	1	9
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	1	61
	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	3	52
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	88	342
	DRŽAVNO	Javna ustanova	4	72
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	48	269
	NEMA	Politička organizacija	1	1
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	128	167
	NEMA	Savez udruženja i fondacija	1	14
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	94
	NEMA	Tužiteljstva i pravobraniteljstva	1	2
	NEMA	Udruženje	7	47

	DRŽAVNO	Ustanova	10	299
	NEMA	Vjerske zajednice i njihovi savezi	2	8
NEUM	DRŽAVNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	2	57
	KOMBINIRANO	Društvo s ograničenom odgovornošću	2	66
	PRIVATNO	Društvo s ograničenom odgovornošću	37	308
	DRŽAVNO	Javna ustanova	1	6
	NEMA	NEMA OBLIK ORGANIZIRANJA	43	193
	PRIVATNO	Samostalni poduzetnik	55	115
	NEMA	Tijela zakonodavne i izvršne vlasti	1	94
	NEMA	Udruženje	2	4
	KOMBINIRANO	Ustanova	1	2
	PRIVATNO	Ustanova	2	8
	DRŽAVNO	Ustanova	5	96
UKUPNO			7.925	57.251

Tablica 2: Pregled broja zaposlenih po području djelatnosti na dan 31. 12. 2023.

Područje	Područje naziv	Broj zaposlenika	Broj poreznih obveznika
nema	Nema	11	28
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBOLOV	324	809
B	VAĐENJE RUDA I KAMENA	25	121
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	771	8.118
D	PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	75	2.242
E	SNABDIJEVANJE VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, UPRAVLJANJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	38	1.071
F	GRAĐEVINARSTVO	350	2.885
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	2.403	10.454
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	358	2.573
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (HOTELIJERSTVO I UGOSTITELJSTVO)	1.102	4.042
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	244	2.203
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	151	1.165
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	52	143
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	475	1.625
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	170	1.025
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	106	5.399
P	OBRAZOVANJE	184	5.328
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE SKRBI	145	5.572
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	391	1.315
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	549	1.128
U	DJELATNOSTI IZVAN TERITORIJALNIH ORGANIZACIJA I TIJELA	1	5
UKUPNO		55.784	7.925